

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen och om temporär ändring av 70 § i kommunikationsmarknadslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelsen om s.k. uppbinding ändras. Med uppbinding avses att avtalen om en telefon och en anslutning vid köp kopplas så att inköpspriserna för nyttigheterna är beroende av varandra. Vid uppbinding kan användaren köpa telefonen billigare om han eller hon samtidigt tecknar ett anslutningsavtal med en viss operatör. Enligt den nuvarande lagen är uppbinding i fråga om mobiltelefon och mobiltelefonanslutning förbjuden.

Förbudet mot uppbinding föreslås fortfarande gälla sådana mobiltelefoner och anslutningar som bara kan användas i GSM-mobilnätet, men inte den handel som gäller mobiltelefoner för modernare teknik. Avsikten med förslaget är att bättre främja införandet av sådana mobilnät som stöder utvecklingen av informationssamhället. Enligt förslaget skall bestämmelsen gälla i den föreslagna formen tre år.

För att skydda konsumenten föreslås att till lagen skall fogas en bestämmelse enligt vilken konsumenten inte kan bindas till ett tidsbundet anslutningsavtal som är längre än två år. Enligt förslaget kan en mobiloperatör förhindra att en mobiltelefon som bjudits ut med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren bör emellertid vara möjlig att häva, på kundens begäran, kostnadsfritt när anslutningsavtalet går ut, dock senast två år efter att anslutningsavtalet tecknats.

För att utbudet av nya avancerade kommunikationstjänster skall kunna garanteras även som en företeelse som är oberoende av uppbinding bör teleföretaget, enligt förslaget, erbjuda användare samma kommunikationstjänst även utan terminal.

I avsikt att trygga konsumentens avtals-

rättsliga ställning föreslås i propositionen att villkoren i ett tidsbundet anslutningsavtal inte får ändras till konsumentens nackdel under avtalsperioden. Dessutom kan konsumenten enligt förslaget befria sig från ett tidsbundet avtal med hänvisning till ett s.k. socialt prestationshinder.

Det föreslås att på marknadsföringen av uppbinding tillämpas de allmänna bestämmelserna om marknadsföring av konsumtionsnyttigheter i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Parallellt med de uppgifter som avses i konsumentskyddslagen skall det, enligt förslaget, vid marknadsföring av en anslutning som bjuds ut med uppbinding, meddelas det totala beloppet av de tilläggskostnader som orsakas konsumenten genom uppbindingen.

Enligt förslaget görs det i kommunikationsmarknadslagen samtidigt vissa andra ändringar som har konstaterats vara nödvändiga vid tillämpningen av lagen. I propositionen föreslås bl.a. att bestämmelserna om kommunikationsmarknadsavgiften preciseras. Till lagen fogas en bestämmelse om grunderna för hur avgiften bestäms under företagets första verksamhetsår eller i en situation då det inte av någon annan orsak går att få tillförlitlig information om teleföretagets omsättning.

Förslaget syftar även till att klargöra arbetsfördelningen mellan ministeriet och Kommunikationsverket vid uppgörande av marknadsdefinitioner.

I propositionen föreslås dessutom att samtycke av innehavaren av en telefonanslutning inte längre i fortsättningen skall vara en förutsättning för utnyttjandet av vissa andra av anslutningens egenskaper, t.ex. för att bjuda ut bredbandstjänster. Förmedlingskapaciteten och överföringskapaciteten i en abonnentfö-

bindelse skall således kunna hyras ut utan samtycke av den användare som på basis av ett anslutningsavtal förfogar över abonnentförbindelsen.

Ett ändringsförslag gäller skyldigheten att hyra ut en antennplats i en radiomast. Skyldigheten kan i vissa situationer åläggas även andra än teleföretag.

I propositionen föreslås ytterligare att ändring i beslut som Kommunikationsverket fattat får sökas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen i flera fall än tidigare. Även be-

stämmelsen om verkställande av beslut föreslås bli ändrad. Meningen är att Kommunikationsverkets beslut alltid skall iakttas, om inte besvärsmyndigheten uttryckligen förbjuder verkställandet av beslutet.

Kommunikationsverket berättigas dessutom, enligt förslaget, att delge sina beslut med elektronisk post och i vissa fall genom ett meddelande som offentliggörs på ämbetsverkets webbsidor.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING	6
1. Inledning	6
2. Nuläge.....	6
2.1. Lagstiftning och praxis.....	6
2.1.1 Uppbindning.....	6
2.1.2 Kommunikationsmarknadsavgift	7
2.1.3 Marknadsdefinition.....	8
2.1.4 Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser	8
2.1.5 Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast.....	9
2.1.6 Ändringssökande	9
2.1.7 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut	10
2.1.8 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan	11
2.1.9 Sammankoppling.....	11
2.1.10 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet.....	11
2.1.11 Prioriteringsfacilitet.....	11
2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EG	
12	
2.2.1 Uppbindning.....	12
2.2.2 Kommunikationsmarknadsavgift	13
2.2.3 Marknadsdefinition.....	16
2.2.4 Skyldighet att överlåta nyttjanderätt.....	16
2.2.5 Ändringssökande	17
2.2.6 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut	17
2.2.7 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan	18
2.2.8 Sammankoppling.....	18
2.2.9 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet.....	18
2.2.10 Nyttjanderätten till nummer	18
2.2.11 Övriga frågor.....	19
2.3. Bedömning av nuläget	19
2.3.1 Uppbindning.....	19
2.3.2 Kommunikationsmarknadsavgift	20
2.3.3 Marknadsdefinition.....	20
2.3.4 Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser	20
2.3.5 Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast.....	21
2.3.6 Ändringssökande	21
2.3.7 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut	21
2.3.8 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan	22
2.3.9 Sammankoppling.....	22
2.3.10 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet.....	22
2.3.11 Prioriteringsfacilitet.....	22

3.	Målsättning och de viktigaste förslagen.....	22
3.1.	Mål	22
3.1.1	Uppbindning.....	22
3.1.2	Övriga ändringsförslag	23
3.2.	Alternativ till genomförandet	23
3.2.1	Uppbindning.....	23
3.2.2	Ändringssökande i marknadsdomstolen.....	24
3.3.	De viktigaste förslagen.....	25
3.3.1	Uppbindning.....	25
3.3.2	Kommunikationsmarknadsavgift	26
3.3.3	Marknadsdefinition.....	26
3.3.4	Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser	26
3.3.5	Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast.....	26
3.3.6	Ändringssökande	26
3.3.7	Delgivning av Kommunikationsverkets beslut	27
3.3.8	Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan	27
3.3.9	Sammankoppling.....	27
3.3.10	Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet	27
3.3.11	Prioriteringsfacilitet.....	27
3.3.12	Vissa andra lagtekniska ändringar	27
4.	Propositionens konsekvenser	27
4.1.	Uppbindning.....	27
4.1.1	Inledning.....	27
4.1.2	Ekonomiska konsekvenser.....	28
4.1.3	Konsekvenser för myndigheterna.....	30
4.2.	Övriga ändringsförslag	30
4.2.1	Ekonomiska konsekvenser.....	30
4.2.2	Konsekvenser för myndigheterna.....	30
4.2.3	Konsekvenser för miljön.....	31
5.	Beredningen av propositionen	31
5.1.	Beredningsskeden och beredningsmaterial	31
5.2.	Remissyttranden och hur de har beaktats	31
	DETALJMOTIVERING	32
1.	Lagförslag	32
1.1.	Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen	32
2.	Närmare bestämmelser och föreskrifter	39
3.	Ikraftträdande	39
4.	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	39
4.1.	Inledning	39
4.2.	Näringsfrihet.....	39
4.3.	Egendomsskydd	39
4.4.	Bestämmelserna om ändringssökande	40
4.5.	Avgifter och skatter.....	41
4.6.	Slutledning.....	42

LAGFÖRSLAG	43
om ändring av kommunikationsmarknadslagen och om temporär ändring av 70 §	
i kommunikationsmarknadslagen	43
BILAGA	47
PARALLELLTEXTER	47
om ändring av kommunikationsmarknadslagen och om temporär ändring av 70 §	
i kommunikationsmarknadslagen	47

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den andra fasen av den reformerade kommunikationslagstiftningen, den nya kommunikationsmarknadslagen (393/2003), trädde i kraft den 25 juli 2003.

Bakgrunden till den var fyra direktiv om elektronisk kommunikation, vilka är Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan *ramdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (nedan *tillträdesdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan *auktorisationsdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användarrättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan *direktivet om samhällsomfattande tjänster*) samt beslut 676/2002/EG om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (nedan *radiospektrumbeslutet*). Rättsakterna har publicerats i Europeiska unionens Officiella tidning den 24 april 2002.

Det har förflutit ett och ett halvt år sedan kommunikationsmarknadslagen trädde i kraft. Allmänt kan man konstatera att lagen har fungerat på det sätt som det vid beredningen prognosticerades och oklanderligt. Det nya regleringssystemet som skapades med kommunikationsmarknadslagen ändrade den reglering som hänfördes till telemarknaderna strukturellt på ett betydelsefullt sätt. Genom lagen regleras en mycket teknisk tjänstehelhet som fortlöpande utvecklas och ändras. Av dessa orsaker har man kunnat förutse att det redan på kort sikt kommer att uppstå behov att ändra den nya lagen.

I den regeringsproposition som nu behandlas har sammanställts sådana ändringsförslag som grundar sig på iakttagelser från tillämpningen av lagen i praktiken.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1 Uppbindning

Enligt 70 § i kommunikationsmarknadslagen får priset på terminaler eller tillhörande nyttigheter i mobilnät inte vara beroende av om användaren också skaffar en mobilnätanslutningen från försäljaren. Kommunikationsverket övervakar efterlevnaden av bestämmelsen genom att följa upp marknadsföringen av anslutningar och mobiltelefoner. Kommunikationsverket sysselsätts mest av oklar och vilseledande marknadsföring, som verket ingriper i inte enbart på eget initiativ utan också när företag på marknaden framställer begäran om undersökning. Verket kan också utfärda anvisningar om laglig marknadsföring. Efter en preliminär undersökning överför Kommunikationsverket vanligen fall som gäller vilseledande marknadsföring till Konsumentverket för avgörande. Efterlevnaden av förbudet mot uppbindning övervakas indirekt också i samband med den kontroll av utrustning som Kommunikationsverket sköter.

Enligt 69 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen får teleföretag inte hindra användare från att till allmänt kommunikationsnät ansluta radio- och teleterminalutrustning som uppfyller kraven i radiolagen (1015/2001). Bestämmelsen har tolkats så att det förhindrar användningen av ett s.k. SIM-lås, dvs. installation av en sådan teknisk egenskap genom vilken användaren tvingas att använda bara en mobiloperatörs tjänster. Bestämmelsen i 69 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen är speciellt avsedd att tillämpas tillsammans med bestämmelsen om förbud mot uppbindning.

Vid sidan av kommunikationsmarknadslagen finns det även bestämmelser i konsumentskyddslagen som är relevanta i fråga om uppbindning. Detta gäller särskilt marknadsföring av produkter. Om det enligt 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978) erbjuds

vid marknadsföring konsumtionsnyttigheter till ett gemensamt pris eller utlovas den som köper en konsumtionsnyttighet en annan konsumtionsnyttighet till nedsatt pris eller någon annan särskild förmån, skall vid marknadsföringen klart uppges

1) erbjudandets innehåll och värde samt i fråga om konsumtionsnyttigheter som bjuds ut till ett gemensamt pris dessutom nyttigheternas pris var för sig, utom då priset på en konsumtionsnyttighet om den skaffas separat är lägre än tio euro,

2) villkoren för hur erbjudandet kan utnyttas, i synnerhet hur länge erbjudandet är i kraft samt begränsningar i fråga om mängd och andra begränsningar.

2.1.2 Kommunikationsmarknadsavgift

Om kommunikationsmarknadsavgiften bestäms i 15 a – c § i gällande lag. Enligt 15 a § 1 mom. är teleföretag som bedriver anmälningspliktig eller koncessionsberoende televerksamhet skyldiga att till Kommunikationsverket betala en årlig kommunikationsmarknadsavgift. Kommunikationsmarknadsavgift tas inte ut för sådan omsättning för televisions- eller radioverksamhet som avses i lagen om televisions- och radioverksamhet. Kommunikationsmarknadsavgiften motsvarar Kommunikationsverkets kostnader för skötseln av sådana uppgifter som gäller teleföretag och som avses i kommunikationsmarknadslagen. Kommunikationsmarknadsavgiften gäller inte de uppgifter om nummeravgift som avses i 49 §.

Grunderna för kommunikationsmarknadsavgiftens storlek bestäms i 2 mom. Kommunikationsmarknadsavgiften bestäms enligt antalet avgiftsenheter i de olika avgiftsklasserna. Avgiftsklasserna är tolv till antalet och en avgiftsenhet uppgår till 350 euro. Företagen delas in i avgiftsklasser för beaktande av de kostnader som i genomsnitt orsakas Kommunikationsverket av företagen i respektive avgiftsklass för skötseln av uppgifterna. Avgiftsklassen för teleföretag fastställs på basis av den omsättning för den televerksamhet som teleföretaget bedrev i Finland under den period som föregår fastställandet av avgiften. Kommunikationsmarknadsavgiften bestäms enligt följande tabell:

Avgiftsklass	Omsättning (milj. €)	Antal enheter
1	under 1	2
2	1 – under 2	4
3	2 – under 4	7
4	4 – under 8	14
5	8 – under 16	26
6	16 – under 32	50
7	32 – under 64	94
8	64 – under 128	179
9	128 – under 256	340
10	256 – under 512	645
11	512 – under 1024	1226
12	1024 eller högre	2330

I 15 b § bestäms närmare om den omsättning som ligger till grund för fastställandet av avgiftsklassen för teleföretaget. I 1 mom. finns en bestämmelse om fastställande av avgiften för en koncern som överensstämmer med 1 kap. 6 § i bokföringslagen (1336/1997). Enligt den är grunden för avgiften för ett teleföretag i en koncern företagets andel av den gemensamma omsättningen för den televerksamhet som de avgiftsskyldiga teleföretag som ingår i samma koncern bedrivit i Finland, minskad med bolagens inbördes omsättning av verksamheten. Avgiften bestäms på samma sätt också i sådana fall då moderbolaget inte är finländskt. Enligt 2 mom. kan det genom förordning av kommunikationsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om hur de uppgifter som behövs för bestämmande av avgift skall anmälas till Kommunikationsverket.

I 15 c § bestäms om påförande och uttagande av kommunikationsmarknadsavgift. Enligt 1 mom. påförs kommunikationsmarknadsavgiften av Kommunikationsverket. I beslut om påförande av avgift får ändring sökas som föreskrivs i 127 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen. Närmare bestämmelser om verkställigheten av avgiften kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Kommunikationsmarknadsavgiften får enligt 2 mom. drivas in utan dom eller utslag på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i ut-sökningsväg (367/1961). Om avgiften inte betalas senast på förfallodagen, tas på det obetalda beloppet ut en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § i räntelagen (633/1982). I stället för dröjsmålsränta

kan myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift om 5 euro i sådana fall då dröjsmålsräntan understiger detta belopp.

Vid utgången av 2004 fanns det 213 teleföretag som lämnat in televerksamhetsanmälan. Kommunikationsmarknadsavgift har år 2004 tagits ut av 105 teleföretag. Övriga teleföretag har blivit befriade från avgiftsskyldighet antingen för att det belopp som företaget uppgivit för televerksamhetens omsättning är lägre än den gräns som gäller anmälnings- och avgiftsskyldig televerksamhet, verksamheten har bara börjat eller företaget har inte av någon annan orsak haft omsättning för televerksamhet under den föregående avslutade räkenskapsperioden. Kommunikationsmarknadsavgiftens budgeterade belopp uppgår till 2 400 000 euro på årsnivå.

2.1.3 Marknadsdefinition

Enligt 16 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen skall Kommunikationsverket genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunikationsmarknader. Kommunikationsverket skall enligt 2 mom. samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. I undantagsfall skall marknadsdefinitionen göras genom ett beslut av kommunikationsministeriet, om kommunikationsministeriet anser att en marknadsdefinition skall göras på ett sätt som avviker från den rekommendation om marknadsdefinitioner som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdar. Ändring i ett beslut om marknadsdefinition får inte sökas särskilt.

Kommunikationsverket har sedan lagen trädde i kraft fattat 459 beslut om betydande marknadsinflytande. Som en del i varje beslut ingår också en marknadsdefinition. Av besluten gäller 212 marknader med minuthandel och 247 marknader med parthandel.

Nästan alla marknadsdefinitioner har varit i överensstämmelse med kommissionens rekommendation. Kommunikationsministeriet har gjort endast en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation. Definitionen gällde televisions- och radioverksamhetens sändningstjänster för att sända innehållet till slutanvändarna. Enligt kommunikationsministeriets beslut av den 1

september 2004 (049:00/2001) ingår i de förhandsregleringen betydande marknaderna för televisions- och radioverksamhet i överensstämmelse med 16 § i kommunikationsmarknadslagen:

- digitala televisionssändningstjänster i markbundet digitalt televisionsnät i de nätkoncessionsberoende kanalknippena A, B och C

- nationella analoga televisionssändningstjänster i markbundet analogt televisionsnät,
- nationella digitala radiosändningstjänster i markbundet digitalt nät och

- nationella analoga televisionssändningstjänster i markbundet analogt radionät.

Markbundna analoga televisions- och radiosändningstjänster består av programmets överförings- och sändarnätstjänster. De markbundna digitala radio- och televisionssändningstjänsterna omfattar utöver överförings- och sändarnätstjänster även multiplexering.

2.1.4 Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser

I 24 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om skyldigheten att i ett fast telefonnät hyra ut en abonnentförbindelse eller olika delar av den. Enligt 1 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § i kommunikationsmarknadslagen ålägga teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag hyra ut bl.a. förmedlingskapacitet eller överföringskapacitet i en abonnentförbindelse för parallellanvändning. Enligt 2 mom. föreligger dock inte sådan skyldighet utan samtycke av den användare som på basis av ett anslutningsavtal förfogar över abonnentförbindelsen.

Vissa teleföretag förutsätter att samtycke av anslutningsavtalets innehavare bestyrks genom fullmakt. Fullmaktsförfarandet innebär att teleföretag A, som hyr en abonnentförbindelses övre frekvensband av teleföretag B, som har anslutningsavtal med slutanvändaren, levererar till B en fullmakt undertecknad av slutanvändare C som har anslutningsavtal med B.

Eftersom teleföretag B och slutanvändare C har ett avtalsförhållande vore det naturligare att anskaffningen av C:s samtycke skedde i

denna relation. Enligt det nuvarande förfarings sättet skaffas dock fullmakten av teleföretag A som inte har ett avtalsförhållande med C.

Fullmaktsförfarandet har i praktiken gjort leveransen av bredbandstjänster långsammare. Lagligheten i förfarandet har varit för bedömning hos både Kommunikationsverket och Konkurrensverket. Förfarandet har konstaterats vara lagligt.

2.1.5 Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast

Om skyldigheten att hyra ut antennplatser i en radiomast bestäms i 26 § i kommunikationsmarknadslagen. Enligt 1 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § i kommunikationsmarknadslagen ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag en antennplats i en radiomast. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 19 § i kommunikationsmarknadslagen ålägga även andra företag än företag med betydande marknadsinflytande samma skyldighet att hyra ut, om det av en orsak som beror på miljövard, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak inte är ändamålsenligt att bygga en parallell radiomast.

Enligt 18 § 1 mom. skall Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som behövs för att konkurrenshindren skall undanröjas eller konkurrensen främjas. Skyldigheterna skall stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Vid införandet av en skyldighet skall särskilt beaktas nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten, nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten, krav i anslutning till datasekretess och dataskydd, investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande, behovet att trygga konkurrensen på sikt, relevanta immateriella rättigheter, tillhandahållande av europeiska tjänster.

Enligt 2 mom. kan företag med betydande marknadsinflytande under de förutsättningar

och villkor som anges i kommunikationsmarknadslagen förpliktas att hyra ut antennplatser så som bestäms i 26 § i kommunikationsmarknadslagen. Kommunikationsverket skall ändra sitt beslut, om det sker betydelsefulla förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. eller i konkurrensläget på marknaden.

Enligt 19 § 1 mom. kan Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga även andra teleföretag än företag med betydande marknadsinflytande särskilda skyldigheter enligt kommunikationsmarknadslagen. Teleföretag kan bl.a. under de förutsättningar och villkor som anges i lagen förpliktas att hyra ut antennplatser så som bestäms i 26 § i kommunikationsmarknadslagen. Enligt 2 mom. skall Kommunikationsverket ändra sitt beslut, om det sker betydelsefulla förändringar i de förhållanden som varit förutsättningen för införandet av en skyldighet.

Radiomasterna är i Finland huvudsakligen i teleföretags eller deras dotterbolags ägo. Av teleföretagen är det telefonbolag, Digita Oy och vissa lokalradiostationer som har radiomaster. Radiomaster ägs inte endast av teleföretag utan även av Försvarsmakten och vissa elverk. Det finns också radiomaster som är privatpersoners ägo.

2.1.6 Ändringssökande

Enligt 126 § i kommunikationsmarknadslagen har ett teleföretag eller en person, vars rätt eller fördel saken gäller, rätt att föra saken till Kommunikationsverket för prövning. Kommunikationsverket kan också enligt samma paragraf på eget initiativ ta saken till prövning. Vid sidan av att ta saken till prövning kan Kommunikationsverket enligt 126 § 3 mom. genom medling lösa meningsskiljaktigheter mellan teleföretag även mindre officiellt. Om medlingen inte leder till resultat inom fyra månader och någondera parten begär det, skall Kommunikationsverket enligt 126 § 4 mom. fatta beslut i ärendet inom fyra månader efter att medlingen upphört.

Enligt 127 § 1 mom. får i ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av något annat lagrum än 16–20 § eller 126 § 4 mom. ändring sökas genom besvär hos förvaltnings-

domstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Enligt 3 mom. får ändring i beslut som Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket fattat med stöd av 16–20 § och 126 § 4 mom. samt beslut av marknadsdomstolen och statsrådet i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Kommunikationsverket kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Kommunikationsverket har föreskrivit så i alla de beslut som verket fattat efter det kommunikationsmarknadslagen trädde i kraft.

2.1.7 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut

Kommunikationsverkets beslut delges teleföretag så som föreskrivs i 10 kap. i förvaltningslagen (434/2003). Enligt 59 § i förvaltningslagen sker vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren. Mottagaren anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

Enligt 60 § i förvaltningslagen skall en delgivning verkställas per post mot mottagningsbevis, om den gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från det att beslutet delgavs. Förfarandet kallas bevislig delgivning. Mottagningsbevis kan användas också i de fall där det av andra skäl är nödvändigt för att trygga en parts rättigheter. Om en myndighet anser att det finns skäl till det, kan delgivning verkställas som en i rättegångsbalken avsedd stämningssdelgivning.

I 62 § i förvaltningslagen föreskrivs om offentlig delgivning. Vid offentlig delgivning hålls en handling en viss tid framlagd för mottagaren hos myndigheten. Ett meddelande om att handlingen finns framlagd skall publiceras i den officiella tidningen och dessutom sättas upp på myndighetens an-

slagstavla eller publiceras i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Av meddelandet skall det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns framlagd. I meddelandet skall det anges att delfåendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen.

Enligt 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) kan ett beslut från vars delgivning en besvärstid börjar löpa eller som för att träda i kraft skall delges en part kan med partens samtycke delges också i form av ett elektroniskt meddelande, dock inte per telefax eller på därmed jämförbart sätt. Detsamma gäller andra beslut och handlingar som enligt särskilda bestämmelser skall delges bevisligen. Myndigheten skall i dessa fall meddela att parten eller dennes företrädare kan hämta beslutet från en av myndigheten anvisad server, databas eller någon annan fil. Parten eller dennes företrädare skall identifiera sig när beslutshandlingen hämtas. För identifieringen krävs ett certifikat som uppfyller de krav som ställs på kvalificerade certifikat i lagen om elektroniska signaturer (14/2003) eller någon annan motsvarande identifieringsteknik som är datatekniskt tillförlitlig och bevislig. Ett beslut anses ha delgivits när handlingen har hämtats från den länk som myndigheten anvisat. Om beslutet inte har hämtats inom sju dagar efter myndighetens meddelande, iakttas vid delgivningen vad som annanstans i lag föreskrivs om delgivning.

Enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet får övriga handlingar än i 18 § avsedda beslut delges den som saken gäller i form av elektroniskt meddelande på det sätt som personen i fråga uppgett. Om det emellertid krävs för tillgodoseende av skyddet för den personliga integriteten eller av ett särskilt behov av skydd eller säkerhet hos den som saken gäller, eller för att trygga de rättigheter som den som saken gäller har, skall vid delgivning av handlingar iakttas vad som föreskrivs i 18 § eller annars angående delgivning.

Kommunikationsverket har 2004 fattat ca 400 beslut om nyttjanderätten till nummer el-

ler prefix, som skall delges den som saken gäller på det sätt som föreskrivs i 60 § i förvaltningslagen. Besluten gäller huvudsakligen andra företag än teleföretag. Utöver numreringsbesluten har Kommunikationsverket fattat bl.a. 459 beslut om betydande marknadsinflytande, 40 beslut om prissättningen eller den tekniska övervakningen vid teleföretag samt 105 beslut som gäller kommunikationsmarknadsavgiften. Besluten har huvudsakligen delgivits på det sätt som föreskrivs i 60 § i förvaltningslagen.

2.1.8 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan

Vid utgången av 2004 fanns det 213 teleföretag som lämnat in televerksamhetsanmälan. Televerksamhetsanmälan och ändringar i den görs på en blankett som är utlagd på Kommunikationsverkets webbsidor. Televerksamhetsanmälan är för Kommunikationsverket ett viktigt medel att få information om teleföretag som agerar på marknaderna. På webbsidorna upprätthåller Kommunikationsverket också ett register över televerksamhetsanmälningarna i syfte att betjäna användarna.

I samband med förfrågningar som riktats till dem som bedriver televerksamhet har det kommit fram att en del av de företag som gjort televerksamhetsanmälan inte längre bedriver allmän televerksamhet eller att företagets hela verksamhet har upphört. I lagen finns inga bestämmelser för de situationer då ett teleföretag inte själv återkallar sin televerksamhetsanmälan.

2.1.9 Sammankoppling

Enligt 42 § skall telekommunikationen mellan ett mobilnät och andra kommunikationsnät styras via en fjärrteletjänst som väljs av ett teleföretag som tillhandahåller mobil-tjänster.

I 40 § regleras samma sak, dvs. sättet att genomföra sammankoppling, men på en allmänare nivå. Enligt 1 mom. skall sammankoppling skall ske vid den punkt som det teleföretag som anholder om sammankoppling anvisar, om det inte är tekniskt oändamålsenligt eller oskäligt för det sammankopplings-

skyldiga teleföretaget. Enligt 2 mom. sammankoppling skall utföras så snabbt som det tekniskt är möjligt. Den ersättning som tas ut hos ett sammankopplingsskyldigt teleföretag för användningen av ett telefonnät som ägs av det teleföretag som anholder om sammankoppling får inte vara oskälig.

2.1.10 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

I 82 § bestäms om skyldighet att offentliggöra uppgifter om kvaliteten hos teleföretags tjänster. Enligt 1 mom. kan Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga ett teleföretag en skyldighet att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster teleföretaget tillhandahåller. Enligt 2 mom. skall Kommunikationsverket i sitt beslut ange vilka uppgifter som skall offentliggöras och på vilket sätt de skall offentliggöras. Uppgifterna kan bl.a. gälla leveranstid för anslutningar, felfrekvens per anslutning och väntetid för reparation av fel.

Kommunikationsverket har 2004 bara fattat ett beslut med stöd av 82 § i kommunikationsmarknadslagen. Beslutet riktades dock till 39 teleföretag.

2.1.11 Prioriteringsfacilitet

Bestämmelser om prioriteringsfaciliteten ingår i 91 §. Med prioriteringsfacilitet avses en sådan egenskap hos en telefoncentral och en växel som anslutits till den samt ett serie-telefonsystem som gör det möjligt att ge telekommunikation från vissa anslutningar i ett fast telefonnät företräde framför telekommunikation från andra anslutningar eller nummer. Prioriteringsfaciliteten får endast användas under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen samt vid störningar under normala förhållanden. Enligt 2 mom. skall telefoncentralerna i fasta telefonnät utrustas med prioriteringsfacilitet. Teleföretagen får inte bjuda ut prioriterade anslutningar till allmänheten. Kommunikationsministeriet fastställer de användargrupper vars anslutningar prioriteras.

En bestämmelse i kommunikationsmarknadslagen som nära anknyter till prioriteringsfaciliteten är bestämmelsen om nödlä-

geskoppling i 92 §. Båda faciliteterna anknyter till förberedelser för undantagsförhållanden. I 92 § 1 mom. avses med nödlägeskoppling ett system där telekommunikation från andra än prioriterade anslutningar i ett fast telefonnät tillfälligt kan spärras för att prioriterad trafik skall tryggas. Bestämmelser om användning av nödlägeskoppling under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid störningar under normala förhållanden bestämmer Kommunikationsverket om användningen av nödlägeskoppling. Telefoncentraler skall utrustas med nödlägeskoppling.

Det har ännu aldrig varit nödvändigt att använda prioriteringsfacilitet eller nödlägeskoppling.

2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EG

2.2.1 Uppbindning

EG:s lagstiftning

I direktiven om elektronisk kommunikation finns ingen reglering av uppbindning.

Regleringen av uppbindning har emellertid en nära anknytning till konsumentskydd, om vilket, i direktivet om samhällsomfattande tjänster konstateras, nationellt kan göras restriktivare överenskommelser än bestämmelserna i direktivet. I skäl 30 i direktivet om samhällsomfattande tjänster konstateras att förutom bestämmelserna i detta direktiv är kraven i den gällande gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd i samband med avtal, särskilt rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal och direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal, tillämpliga på konsumenttransaktioner avseende elektroniska nät och tjänster. Båda konsumentskyddsdirektiven syftar till minimiharmonisering, varför det nationellt kan utfärdas bestämmelser för frågorna i direktiven vilka går längre än direktivet.

Kommissionen har den 2 oktober 2001 givit ett förslag till förordning av parlamentet och rådet om säljfrämjande åtgärder på den inre marknaden (KOM (2001) 546 slutlig).

Behandlingen av förslaget till förordning är fortfarande oavslutad i rådet och det är osäkert om det godkänns. Enligt den s.k. ursprungslandsprincipen uttryckt i artikel 3.2 i det nuvarande förslaget till förordning skall i vilken grad säljfrämjande åtgärder är tillåtna och andra krav gällande åtgärderna emellertid bestämmas utifrån lagen i den medlemsstat i vilken tjänsteleverantören är etablerad. Övriga medlemsstater får inte begränsa friheten att tillhandahålla tjänster som har en annan medlemsstat som ursprungsland.

Med artikel 3.2 i förslaget till förordning avses, om det genomförs, alltså att förbudet mot uppbindning i kommunikationsmarknadslagen kan, efter det förordningen trätt i kraft, tillämpas endast på de i Finland etablerade företagens verksamhet.

Uppbindning i de övriga nordiska länderna

Det är tillåtet att binda upp en telefonanslutning med en mobiltelefon i Sverige, Norge och Danmark.

I Norge får inte en telefon ges gratis som tilläggsförmån för en anslutning, utan för telefonen skall åtminstone tas ut en formell avgift. Konsumenten skall alltid informeras om de faktiska kostnaderna och villkoren för köpet i enlighet med konsumentombudsmannens anvisningar.

Längden på ett anslutningsavtal med bindningstid har inte på en lände varit begränsad i Norge. År 1998 förbjöd emellertid marknadsdomstolen anslutningsavtal längre än tre år som orimliga och därmed som olagliga. Genom ett avtal av den 15 november 2004 mellan konsumentombudsmannen och mobiloperatörerna bestämdes den maximala bindningstiden för anslutningsavtal till 12 månader. Det är alltså numera förbjudet att binda konsumenten till ett anslutningsavtal som är längre än det. I avtalet mellan konsumentombudsmannen och teleföretagen förbjöds dessutom teleföretaget att höja de avgifter som tas ut under den bindningstid som anslutningsavtalet gäller. I avtalet fästs uppmärksamhet även vid de avgifter som teleföretaget tar ut när kunden säger upp avtalet. Teleföretagen åläggs att sänka dessa avgifter gradvis. Ett meddelande om avtalet mellan konsumentombudsmannen och teleföretagen

finns på adressen <http://forbrukerombudet.no/index.db2?id=1216>.

I de bestämmelser, på lägre nivå än lag, som *Danmarks* telemyndighet utfärdat finns ett förbud mot anslutningsavtal med längre bindningstid än sex månader. Konkurrensrådet har i slutet av 2004 dock gett ett beslut om att bindningstiden för ett anslutningsavtal kan vara längre för uppbinding i fråga om tredje generationens mobiltelefoner och anslutningar. Konkurrensrådet har i sitt beslut konstaterat att den längsta tillåtna tiden då är 12 månader.

Konkurrensrådets beslut har i Danmark väckt en livlig debatt om behörighetsfördelningen mellan telemyndigheter och konkurrensmyndigheter. Debatten i frågan har lett till att regeringen i början av april överlämnar en proposition till parlamentet med ändringar, genom vilken behörigheten i frågor som gäller uppbinding överförs till telemyndigheten enbart.

I *Sverige* är uppbinding i fråga om terminalutrustning i praktiken mycket allmän. Vid uppbinding har anslutningsavtalen i regel en lång bindningstid, som det i lagen inte finns någon maximilängd för. Oskäliga avtalsvillkor är dock förbjudna enligt konsumentskyddslagen. Avtal med en bindningstid under två år har inte i praktiken ansetts vara oskäliga.

Användningen av s.k. SIM-lås är tillåtet. I *Sverige* försvagas dock effekten därav på grund av olika tjänster för upplåsning av SIM-låset, som är lättillgängliga mot rimlig ersättning. Tillhandahållande av upplåsningstjänst är inte förbjudet.

Nummerportabilitet knyter indirekt an till frågan. Den svenska lagstiftningen i frågan är i viss mån oklar, men enligt rådande praxis är det inte nödvändigt att gå med på överföring av nummer så länge ett avtal med bindningstid löper. Operatörerna går dock regelmässigt med på begäran om överföring av nummer.

Uppbinding i de övriga EU-medlemsländerna

Uppbinding är tillåtet i största delen av EU-medlemsländerna. Uppbinding är, utom i Finland, uttryckligen förbjudet bara i Itali-

en. I *Belgien* är det i sig tillåtet med uppbinding av mobiltelefon och anslutning, men i lagstiftningen är det förbjudet att använda SIM-lås.

2.2.2 Kommunikationsmarknadsavgift

EG:s lagstiftning

För kommunikationsmarknadsavgiften betydelsefulla direktivbestämmelser är artiklarna 6 och 12–13 i auktorisationsdirektivet. I artikel 6 i auktorisationsdirektivet definieras de maximivillkor som kan fogas till den allmänna auktorisationen samt till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer. Den allmänna auktorisationen kan närmast jämföras med det finska förfarandet med televerksamhetsanmälan. Villkor som uppställs för ett anmälningsskyldigt teleföretag skall enligt direktivet vara objektivt motiverade med avseende på det nät eller den tjänst som berörs, samt öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. Särskilda skyldigheter som med stöd av tillträdesdirektivet eller direktivet om samhällsomfattande tjänster införs för företag skall enligt artikel 6 i auktorisationsdirektivet vara åtskilda från de rättigheter och skyldigheter som följer av den allmänna auktorisationen.

I artikel 12 och 13 i auktorisationsdirektivet bestäms om avgifter som tas ut hos företag. I enlighet med artikel 12 kan administrativa avgifter tas ut hos företag i syfte att täcka enbart de administrativa kostnaderna för administreringen av systemet med allmän auktorisation och särskilda skyldigheter som ålagts företag. Avgifterna skall fördelas mellan de enskilda företagen så att de är icke-diskriminerande, öppet redovisade och proportionella. När administrativa avgifter tas ut, skall regleringsmyndigheten årligen offentliggöra en översikt över sina administrativa kostnader och den sammanlagda summan av uppburna avgifter. Avgifterna skall vid behov kontrolleras med hänsyn till skillnaden mellan kostnaderna och de uppburna avgifterna.

Finansieringen av tillsynsverksamheten i de övriga nordiska länder

Sverige. Telekomunikations- och radioverksamhet övervakas i Sverige av Post- och Telestyrelsen, PTS. Dess verksamhet finansieras i huvudsak genom avgifter som uppbärs av aktörerna på kommunikationsmarknaden. Undantag är vissa tjänster som tillhandahålls handikappade och som finansieras direkt från statens budget.

PTS:s rätt att uppbära avgifter har reglerats i lagen om elektronisk kommunikation. Avgifterna skall motsvara kostnaderna för myndighetsverksamheten. Genom förordning fastställer regeringen maximibelopp olika avgifter, som PTS inte får överskrida. PTS kan självständigt besluta om storleken på sina avgifter inom den ram som regeringen fastställer och den uppbär själv sina avgifter. Inkomsterna av avgifterna beräknas för tre år framåt, vilket innebär att PTS får en möjlighet att hålla en stabil avgiftsnivå.

Myndighetens uppgifter i anslutning till tillsynen över kommunikationsmarknaden finansieras med avgifter som tas ut hos företagen. Storleken på avgifterna är delvis kopplade till företagens omsättning. Alla företag som gjort en televerksamhetsanmälan är avgiftsskyldiga. Avgiften är 0,161 % av företagets årsomsättning, dock minst 1 000 kronor. Teleföretagen betalar PTS också för tillsyn enligt lagen om radio- och teleterminalutrustning. Om företagets årsomsättning är under 50 000 kronor är avgiften 50 kronor. I övriga fall är avgiften 0,0045 % av företagets omsättning. Dessutom tar PTS ut tillståndavgifter för radiosändare samt numreringsavgifter.

Norge. Norges post- och teleförvaltningsmyndighet Post- og teletilsynet, (PT) lyder under kommunikationsministeriet (Samferdselsdepartementet). Verkets huvudsakliga uppgift är att reglera och övervaka verksamheten inom post- och telesektorn i Norge. PT:s verksamhet finansieras nästan helt och hållet med avgifter som tas ut av aktörerna på kommunikationsmarknaden. Ca 5 % av omkostnadsanslagen finansieras dock via statsbudgeten. Dessa medel har anvisats för täckning av kostnaderna för radiokontroll.

Norges kommunikationsministerium har den 21 februari 2005 utfärdat en ny förordning om avgifter som skall betalas till post- och teleförvaltningsmyndigheten. Förord-

ningen träder i kraft den 1 mars 2005. Genom förordningen klargörs modellerna för beräkning av avgifterna. Syftet är att göra regleringen om finansieringen så objektiv och genomskinlig som möjligt. Tillsynsavgifterna kommer enligt förordningen att basera sig på kostnaderna för tillsynen. Tillsynsavgiftens storlek är beroende av teleföretagets omsättning. Avgifter som graderats enligt omsättningen har i Norge motiverats med att tillsynen av större företag binder mera resurser än tillsynen av mindre företag. PT tar även ut frekvensavgifter, vars storlek beror på den använda frekvensmängden. PT tar även ut numreringsavgifter, vilka bestäms direkt enligt en prislista som ingår i förordningen.

Danmark. IT- og Telestyrelsen (ITST) i Danmark inledde sin verksamhet i april 2002, då två verk – Statens Information och Telestyrelsen – slogs samman. ITST:s huvudsakliga uppgift är i första hand att utveckla och genomföra initiativ inom de områden som hänför sig till regeringens strategi för IT-politik. Utöver reglerings- och tillsynsuppgifter i anslutning till tele- och radioförvaltningen ansvarar ITST bl.a. för upprätthållandet av flera innehållstjänster som tillhandahålls via Internet i Danmark.

ITST:s verksamhet finansieras helt via statsbudgeten. Det företag som agerar på kommunikationsmarknaden betalar verket dock avgifter för nummer och frekvenser, vilka ITST uppbär själv. Dessa avgifter utgör 50 % av ITST:s totala inkomst. Avgifterna är inte beroende av företagets omsättning. Avgifterna är fasta och storleken på dem bestäms på basis av den mängd nummer eller frekvenser som används.

Finansieringen av tillsynsverksamheten i vissa andra länder i Europeiska unionen

Tyskland. I Tyskland sköts myndighetsuppgifterna inom tele- och radiokommunikation samt postverksamhet av Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post (Reg TP). Verket har som mål att främja konsumenternas intressen när det gäller kommunikationstjänster samt att främja dataskyddet inom telekommunikation och postverksamhet. Reg TP ansvarar också för att konkurrensen på kommunikationsmarknaden

är effektiv överallt i landet. Ett särskilt mål är att konkurrensen också skall fungera på landsbygden. Verket har också som mål att trygga en störningsfri radiokommunikation. Reg TP sköter också planeringen av användningen av begränsade kommunikationsresurser, dvs. frekvenser och nummer.

Reg TP:s verksamhet finansieras helt via statsbudgeten. I praktiken fås dock ungefär hälften av finansieringen i form av returräkningar av de avgifter som verket uppbär till staten. Reg TP:s fakturering har ordnats så, att avgifterna för dess prestationer betalas till statskassan. Hälften av de medel som Reg TP behöver fås via statsbudgeten utan någon sådan cirkulation av medlen som beskrivs ovan. Användningen av budgetmedel har motiverats med att verkets verksamhet är av allmänt intresse för hela nationen.

De avgifter som uppbärs för Reg TP:s prestationer kan grovt indelas i två grupper: avgifter för kommunikationsresurserna, t.ex. frekvens- och numreringsavgifter, samt avgifter för tekniska tjänster, t.ex. avgifter för kontroll av apparater. Frekvens- och numreringsavgifterna är beroende av efterfrågan på resurserna, och de mest populära frekvenserna eller numren kostar mera än mindre efterfrågade.

Avgifterna fastställs av ekonomi- och arbetsministeriet (Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post), under vilket Reg TP är verksam. I Tyskland har högsta domstolen nyligen fäst uppmärksamhet vid Reg TP:s avgifter eftersom de gällde flera år. Högsta domstolen ålade Reg TP att ändra sina avgifter.

De avgifter som uppbärs för ekonomisk tillsyn har graderats i förhållande till företagets omsättning. I den lagstiftning som bereds kommer kretsen av betalare att utvidgas. Målet är att alla stora företag som är verksamma inom elektronisk kommunikation skall delta i betalningarna. Antalet nya företag som blir avgiftsskyldiga är flera hundra. Däremot är avsikten att riktigt små företag inte skall behöva betala någon avgift alls.

Belgien. I Belgien reglerar och övervakar Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT) post- och telekommunikationsmarknaden. Verket bereder lagstiftningen inom post- och telebranschen och

deltar i internationellt samarbete. Reglerings- och tillsynsuppgifternas innehåll har reglerats på förordningsnivå. Verket ansvarar också för radioförvaltningen på nationell nivå. Det övervakar bl.a. efterlevnaden av den nationella radiolagen och lagen om radio- och televisionsverksamhet. Också planeringen av användningen av radiofrekvenser hör till BIPT:s uppgifter.

Kostnaderna för BIPT:s verksamhet täcks med koncessionsavgifter som uppbärs hos aktörerna på kommunikationsmarknaden. Storleken på avgifterna regleras årligen i januari genom ett beslut (Royal Decision) som fastställs av ministern inom förvaltningsområdet. Avgifterna är fasta och alltså inte beroende av företagets omsättning. De styrs direkt till BIPT. De viktigaste avgifterna är de som uppbärs hos mobiloperatörer.

Spanien. I Spanien är Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones (CMT) en självständig organisation som i praktiken ansvarar för den tekniska och ekonomiska tillsynen över kommunikationsmarknaden. Enligt lagen har CMT till uppgift att trygga förutsättningarna för en effektiv konkurrens på kommunikationsmarknaden samt på marknaden för audiovisuella, telematiska och interaktiva tjänster, övervaka att prissättningen är lagenlig och fungera som medlare i konflikter som kan uppstå på ovan nämnda områden.

Alla CMT:s funktioner finansieras med koncessionsavgifter som uppbärs hos operatörerna. Varje koncessionshavare är skyldig att betala CMT 0,15 % av den del av årsomsättning som genereras av de tjänster som omfattas av koncessionen. CMT sköter själv uppbörden av avgifterna.

Irland. I Irland ansvarar Commission for Communications Regulation (ComReg) för beviljandet av koncessioner och för regleringen av och tillsynen över verksamheten på området för elektronisk kommunikation. ComReg handhar också regleringen av och tillsynen över postverksamheten samt planeringen av användningen av radiofrekvenser.

ComReg uppbär själv de medel som behövs för att finansiera verkets verksamhet. Verkets direktör har befogenheter att självständigt besluta om storleken på avgifterna. Alla koncessionsberoende företag som är

verksamma inom elektronisk kommunikation eller som bedriver postverksamhet är avgiftsskyldiga. ComReg uppbär också fasta avgifter. T.ex. avgifterna för användningen av radiofrekvenser är fasta. Frekvensavgifternas storlek är beroende av den frekvens som används.

Med de medel som inflyter från avgifterna täcks kostnaderna för regleringen av och tillsynen över den elektroniska kommunikationen och postverksamheten. När det gäller den elektroniska kommunikationen har prestationen inte reglerats närmare än så. I bestämmelserna om postverksamheten hänvisas däremot till de uppgifter som verket har inom postverksamheten. De avgifter som uppbärs för finansieringen av reglerings- och tillsynsuppgifterna uppgår till 0,2 % av företagets årsomsättning. Om företagets omsättning är mindre än 635 000 euro är avgiften 1 000 euro.

2.2.3 Marknadsdefinition

EG:s lagstiftning

Om marknadsdefinition bestäms i artikel 15 i ramdirektivet. Enligt den ger kommissionen, för definiering av marknader, en rekommendation där relevanta produkt- och tjänstemarknader definieras. Kommissionen kommer också att publicera riktlinjer för marknadsanalyser och bedömningen av betydande marknadsinflytande. Rekommendationen och riktlinjerna uppdateras vid behov. De nationella regleringsmyndigheterna definierar på nationell nivå marknaden utifrån kommissionens rekommendation och riktlinjer och vid behov i samarbete med konkurrensmyndigheterna.

Ramdirektivet tar inte ställning till vilken myndighet som gör marknadsdefinitionen. Frågan kan således beslutas nationellt.

Marknadsdefinition i vissa andra länder i Europeiska unionen

Marknadsdefinition är i de flesta andra länder i Europeiska unionen en uppgift endast för det tillsynsorgan som motsvarar Kommunikationsverket. Behörigheten att definiera marknaden har inte delats mellan ministeriet

och verket i någon annan medlemsstat. I Polen görs marknadsdefinitionen däremot av ministeriet.

I vissa medlemsstater, såsom Frankrike har behörigheten för marknadsdefinitionen fördelats mellan två verk. Det ena verket övervakar telemarknaden och den andra marknaderna för televisions- och radioverksamhet. Även den arbetsfördelning som gäller marknadsdefinitionen följer samma uppdelning av grunduppgiften. I Spanien finns fem centralverk som sköter olika tillsynsuppgifter och uppgiften att göra marknadsdefinition har fördelats mellan dessa verk. Också i Österrike finns det flera verk, som gör marknadsdefinitionen inom sitt verksamhetsområde.

I de övriga nordiska länderna har uppgiften att göra marknadsdefinition givits odelad till det verk som motsvarar Kommunikationsverket.

2.2.4 Skyldighet att överlåta nyttjanderätt

EG:s lagstiftning

Bestämmelser som gäller skyldigheten att hyra ut antennplatser i en radiomast och abonnentförbindelser finns i tillträdesdirektivet. Enligt artikel 8 i tillträdesdirektivet skall medlemsstaterna se till att de nationella regleringsmyndigheterna har befogenhet att införa sådana särskilda skyldigheter för företag som avser tillträde och sammankoppling. Om företag på basis av en marknadsanalys konstateras ha betydande marknadsinflytande, skall regleringsmyndigheten enligt behov ålägga dessa företag skyldigheter som gäller insyn, icke-diskriminering, särredovisning i bokföringen, tillträde till specifik nätutrustning samt priskontroll och kostnadsredovisning.

I artikel 12 i tillträdesdirektivet bestäms detaljerat om skyldigheter avseende tillträde till och användning av specifika nätdelar och tillhörande faciliteter. Företag kan åläggas en skyldighet att tillmötesgå varje rimlig begäran om tillträde till nätdelar och tillhörande faciliteter, bl.a. om ett nekat tillträde eller orimliga villkor skulle hindra uppkomsten av konkurrens på detaljmarknaden. När regleringsmyndigheten överväger att införa skyldigheter skall den bedöma de konkurrens-

rande funktionernas lönsamhet, om det föreslagna tillträdet är genomförbart, nyinvesteringarna för ägaren till utrustningen och de risker som investeringarna medför, behovet av att värna konkurrensen på lång sikt, eventuella berörda immateriella rättigheter samt möjligheten att främja utbudet av alleuropeiska tjänster.

I tillträdesdirektivet tas det inte hänsyn till ställningen för innehavaren av det till abonnentförbindelse berättigande anslutningsavtalet. Samtycke av anslutningsavtalets innehavare är därmed inte en förutsättning för parallellanvändning av abonnentförbindelsen.

Skyldighet att ge tillträde i enlighet med tillträdesdirektivet kan bara åläggas teleföretag. I direktiven om elektronisk kommunikation föreskrivs därmed inte om skyldighet att hyra ut antennplatser i en radiomast för andra företag utom teleföretag.

Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast i de övriga nordiska länderna

I Sverige och Norge pågår för närvarande en debatt om huruvida den krets som har skyldighet att hyra ut radiomaster borde utökas.

I Sverige har en utredningsman utsetts att undersöka hur master samutnyttjas. Uppdraget finns på adressen www.regeringen.se/sb/d/5245/a/39086. Syftet med utredningen är att ta fram metoder för ett bättre samarbete vid uthyrning av master. Utredningen pågår till den 1 november 2005.

I Norge överväger man om skyldigheten att hyra ut skall utvidgas att gälla bl.a. elbolag. Regeringen har emellertid inte ännu startat någon egentlig utredning i saken. Enligt gällande lag kan skyldighet att hyra ut åläggas vilket företag som helst på grund av hälsa, miljö, säkerhet eller av andra motsvarande skäl, om företaget hyr ut mast till ett teleföretags användning.

I Danmark föreskrivs om samnyttjande av master i en speciallag (Lov om etablering og faelles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v.). Enligt denna lag kan skyldigheten att hyra ut mast åläggas även andra än teleföretag.

2.2.5 Ändringssökande

EG:s lagstiftning

Artikel 4 i ramdirektivet innehåller rätten att överklaga regleringsmyndighetens beslut. För besvär över regleringsmyndighetens beslut skall säkerställas effektiva och oberoende rättsmedel. Besvärinstansen bör ha tillgång till tillräcklig sakkunskap för att kunna utföra sina uppgifter. Vid ändringssökande skall man förutom förfarandefrågor även beakta faktamaterialet till besvaren. Medan ändringssökande pågår gäller regleringsmyndighetens beslut, om inte besvärinstansen beslutar annorlunda. Om besvärinstansen inte är en domstol, skall den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut, som skall kunna överklagas hos domstol.

Om andra frågor som gäller ändringssökande beslutas nationellt.

Ändringssökande i de övriga nordiska länderna

Beslut av tillsynsmyndigheten är i alla övriga nordiska länder direkt verkställbart. Besvärsmyndigheten kan dock vid behov förbjuda att beslutet verkställs.

2.2.6 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut

I direktiven om elektronisk kommunikation finns det inte bestämmelser som direkt gäller delgivning av myndigheternas beslut. Det föreslagna förfarandet med elektronisk delgivning används emellertid främst för beslut som gäller nyttjanderätten till nummer och prefix, som är reglerad i direktiven.

Enligt artikel 10 i ramdirektivet skall regleringsmyndigheterna kontrollera tilldelningen av nummerresurser och förvaltningen av nummerplanen. Förfarandena för tilldelning av nummerresurserna skall vara objektiva, öppna, redovisade och icke-diskriminerande. Nummeringsplaner och tillägg och ändringar i dem skall publiceras. Avvikelse från kravet på publicering kan ske endast om det är nödvändigt för den nationella säkerhetens skull.

Även bestämmelserna i artikel 5 i auktori-

sationsdirektivet anknyter till numreringsbesluten. Om användningen av nummer bygger på enskilda nyttjanderätter, skall denna rätt enligt artikel 5 i auktorisationsdirektivet på begäran beviljas alla företag som omfattas av allmän auktorisation, om inte en kvantitativ inskränkning av rättigheterna är nödvändig för att effektiv användning av radiofrekvenser skall kunna säkerställas. Förfarandena för hur nyttjanderätterna beviljas skall vara öppet redovisade, tydliga och icke-diskriminerande. Vid beviljandet av nyttjanderätter skall anges om denna kan överlåtas på rättsinnehavarens initiativ och på vilka grunder. Beslut om nyttjanderätt skall i fråga om vanliga nummer fattas inom tre veckor och i fråga om nummer med ett exceptionellt ekonomiskt värde inom sex veckor. Beslut om nyttjanderätter skall offentliggöras.

2.2.7 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan

I artikel 3 i auktorisationsdirektivet bestäms om medlemsstaternas skyldighet att garantera frihet att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med förutsättningarna i auktorisationsdirektivet. Rätten att tillhandahålla nät och tjänster bygger på allmän auktorisation som i det finländska begreppssystemet motsvaras av televerksamhetsanmälan.

Operatörer för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster kan innan de inleder verksamhet endast förutsättas göra en anmälan till myndigheten, om inte verksamheten förutsätter beviljande av rättigheter för enskild användning av radiofrekvenser eller nummer. Anmälan avser enligt artikel 3.3 endast att en fysisk eller juridisk person underrättar den nationella regleringsmyndigheten om att personen har för avsikt att börja tillhandahålla tjänster. I anmälan kan förutsättas ingå endast det minimum av information som den nationella regleringsmyndigheten behöver för att kunna föra en förteckning över leverantörer av nät och tjänster. Informationen kan inskränka sig till sådana uppgifter som är nödvändiga för att identifiera leverantören, en kortfattad beskrivning av nätet eller tjänsten samt den

planerade tidpunkten för inledande av verksamheten.

Av ett företag kan endast krävas att anmälan skall göras. Rätten att inleda verksamheten får enligt artikel 3.2 inte bero på ett beslut eller någon annan administrativ handling från den nationella regleringsmyndigheten

2.2.8 Sammankoppling

Skyldigheten att sammankoppla är en av de i artiklarna 8 och 12 i tillträdesdirektivet avsedda skyldigheterna att överlåta nyttjanderätt. Innehållet i dessa bestämmelser har det redogjorts för redan ovan i under punkten skyldighet av överlåta nyttjanderätt.

2.2.9 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Enligt artikel 22 i direktivet om samhällsomfattande tjänster skall de nationella regleringsmyndigheterna vid behov ha möjlighet att kräva att de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster offentliggör jämförbar och aktuell information om tjänsternas kvalitet. De nationella regleringsmyndigheterna får bl.a. specificera parametrar för att mäta tjänstens kvalitet samt innehållet i, formen och sättet för hur informationen skall offentliggöras. Vid behov kan parametrarna, definitionerna och mätmetoderna i bilaga III i direktivet om samhällsomfattande tjänster användas.

I bilaga III avsedda parametrar är leveranstid för första anslutning till nätet, felfrekvens per anslutning, väntetid för reparation av fel, felfrekvens vid uppkoppling av samtal, väntetid för koppling av samtal, svarstid för telefonisttjänster, svarstid för nummerupplysningstjänster, andel av telefonautomater för mynt och kort som är i funktion och klagomål för felaktiga teleräkningar. Av förteckningen framgår att skyldigheten att offentliggöra vissa uppgifter borde kunna åläggas inte bara teleföretag utan även leverantörer av nummerupplysningstjänster.

2.2.10 Nyttjanderätten till nummer

Enligt artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet

skall myndighetsbeslut om nyttjanderätt till nummer fattas, meddelas och offentliggöras så snart som möjligt efter det att fullständig ansökan mottagits av den nationella regleringsmyndigheten. Beslut skall fattas för nummer som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella nummerplanen inom tre veckor.

Enligt artikel 6 i ramdirektivet skall medlemsstaterna säkerställa att medlemsstaterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det preliminära förslaget till åtgärd inom en skälig tidsfrist.

2.2.11 Övriga frågor

I direktiven om elektronisk kommunikation innehåller inga egentliga bestämmelser om prioriteringsfacilitet eller nödlägeskoppling eller användarens skyldighet att undanröja störning i ett kommunikationsnät eller en utrustning.

Genom bestämmelserna i direktiven om elektronisk kommunikation begränsas emellertid inte enligt skäl 7 i ramdirektivet medlemsstatens möjlighet att genomföra behövliga åtgärder för att skydda sina centrala säkerhetsfördelar, för att garantera allmän ordning och säkerhet samt för att göra det möjligt att undersöka och avslöja brott samt väcka åtal för dem. De nationella regleringsmyndigheterna får i detta avseende ålägga skyldigheter för leverantörerna av elektroniska kommunikationstjänster. Prioriteringsfacilitet, nödlägeskoppling och teleföretagens skyldighet gällande skyldigheten att undanröja störning anknyter till de ovan nämnda målen.

Även i del A i auktorisationsdirektivets bilaga, punkt 12 konstateras att medlemsstaterna kan ålägga teleföretag skyldigheter som gäller trygghandelen av kommunikationen mellan nödtjänster och myndigheter samt trygghandelen av sändningar till allmänheten i nödsituationer. Till dessa skyldigheter hänvisas också i artikel 6 i auktorisationsdirektivet. Enligt artikel 6 skall skyldigheterna vara objektivet motiverade med avseende på det nät eller den tjänst som berörs, samt icke-diskriminerande, öppet redovisade och proportionella.

Artikel 23 i direktivet om samhällsomfat-

tande tjänster förutsätter att medlemsstaten garanterar säkerheten i allmänna telefonnät och användningen av telefonitjänster vid avbrott i nätets verksamhet. Företag som tillhandahåller allmänna telefonitjänster skall garantera en kontinuerlig larmverksamhet.

2.3. Bedömning av nuläget

2.3.1 Uppbindning

Bestämmelsen i 2 kap. 4 § i konsument-skyddslagen som gällde kombinationserbudanden och erbjudanden om tilläggsförmåner upphävdes genom ändringen i konsument-skyddslagen (1071/2000) som trädde i kraft 2000. Genom ändringen avstod man från det tidigare kravet att mellan konsumtionsnyttigheter som utbjuds tillsammans skall föreligga ett uppenbart sakligt samband.

Upphävandet av bestämmelsen i konsument-skyddslagen ledde till att olika erbjudanden med tilläggsförmåner ökade explosivt bl.a. på marknaden för telefonanslutningar. På grund av förbudet mot uppbindning i den gällande kommunikationsmarknadslagen kan i handeln med mobiltelefonanslutningar numera erbjudas vilken som helst annan tilläggsförmån utom en mobiltelefon eller en utrustning som anknyter därtill. Upphävandet av bestämmelsen i konsument-skyddslagen och bestämmelsen om uppbindning i kommunikationsmarknadslagen har med andra ord tillsammans på kommunikationsmarknaderna lett till en situation där uttryckligen de nyttigheter som har ett uppenbart sakligt samband inte kan bjudas ut tillsammans. Slutresultatet är ur konsumentens synvinkel otillfredsställande.

Ovan i punkt 2.2.1 har närmare redogjorts för parlamentets och rådets förslag till förordning om säljfrämjande åtgärder på den inre marknaden. På den finländska kommunikationsmarknaden skulle genomförandet av artikel 3.2 i förslaget till förordning innebära att förbudet mot uppbindning i kommunikationsmarknadslagen, efter förordningens ikraftträdande, endast kunde tillämpas på finländska företag. Uppbindning som företag som kommer från de övriga EU-länderna eventuellt bjuder ut skulle däremot bedömas med stöd av lagstiftningen i företagets hem-

stat. Eftersom förbud mot uppbindning inte längre finns i de flesta EU-medlemsländerna kunde ett finländskt förbud mot uppbindning försvaga de finländska företagens konkurrenskraft.

Förbudet mot uppbindning har syftat särskilt till att förhindra att konsumenten binds till anslutningsavtal med för konsumenten oskäliga villkor. De allmänna målen för regleringen av mobilanslutningsavtal kan emellertid genomföras bättre på andra sätt än genom förbud mot uppbindning. Frågan om för konsumenten skäliga centrala avtalsvillkor kan tillses med uttryckliga lagbestämmelser.

Andra centrala problem i uppbindningen är ökade svårigheter att göra prisjämförelser och konsumentens svårigheter att gestalta anslutningsavtalets totala kostnader. För att kunden skall kunna uppskatta de verkliga kostnaderna av uppbindning på ett så enkelt sätt som möjligt bör marknadsföringen ges tillräckliga uppgifter om det.

På den marknadsföring som gäller uppbindning av mobiltelefon och anslutning kan tillämpas generalklausulerna om marknadsföring av konsumtionsnyttigheter i 2 kap i konsumentskyddslagen. Även med dessa bestämmelser är avsikten att garantera att konsumenterna får en klar uppfattning om erbjudandets verkliga innehåll och värde.

2.3.2 Kommunikationsmarknadsavgift

Kommunikationsmarknadsavgiften är enligt grundlagsutskottet (GrUU 61/2002 rd och 3/2003 rd) jämförbar med skatt, varför grunderna för hur den bestäms skall utfärdas med den precision som förutsatts i 81.1 § i grundlagen på lagnivå. I lagen skall det ingå bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek och de skattskyldigas rättsskydd.

Brister har framkommit i tillämpningspraxis för den gällande lagen i fråga om lagens nuvarande utformning. Problemen har uppstått för att lagen inte har bestämmelser för hur avgiften bestäms under det första verksamhetsåret eller i situationer då det inte av någon annan orsak går att få tillförlitlig information om teleföretagets omsättning. I lagen finns det inte heller bestämmelser om hur avgiften bestäms i situationer då före-

tagsverksamheten ändras, såsom när verksamheten upphör, koncernförhållandena i företaget förändras eller i situationer då företagsverksamheten överläts. Som ett sammandrag kan konstateras att det inte i lagen finns tillräckliga bestämmelser om hur skattskyldigheten bestäms i undantagssituationer.

2.3.3 Marknadsdefinition

De finländska kommunikationsmarknaderna avviker typiskt från de europeiska marknaderna. På grund av marknadernas särdrag har Finland även i frågor av synnerligen rutin karaktär behov att avvika från kommissionens rekommendation. Avvikelsen har inte i dessa fall sådan särskild betydelse att det skulle förutsätta marknadsdefinition av ministeriet. Ministeriets och verkets nuvarande arbetsfördelning borde därför preciseras på det sätt att den lämpade sig bättre för de finländska marknaderna.

Kommunikationsverkets roll som den instans som huvudsakligen utför marknadsdefinitioner bör framhåvas mera än nu. En precisering av 16 § i kommunikationsmarknadslagen bör ske så att en marknadsdefinition görs genom ett beslut av kommunikationsministeriet bara, om det är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på en rekommendation av kommissionen. Om definitionen av relevanta marknader däremot grundar sig på kommissionens rekommendation, men de nationella marknadernas särdrag till någon del kräver avvikelse från kommissionens marknadsdefinition, bör Kommunikationsverket ha befogenhet att göra ett sådant undantag.

2.3.4 Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser

En abonnentförbindelse är teleföretagets egendom, vars äganderätt inte överläts med ett anslutningsavtal. Avtalet om anslutningen i telefonnätet gäller endast de telefonserviser som erbjuds genom förmedling av abonnentförbindelsen. En slutanvändare som med stöd av anslutningsavtalet förfogar över det nedre frekvensbandet av abonnentförbindelsen kan därmed inte anses ha en på anslutningsavtalet grundad rätt också till det övre frekvensbandet.

det i abonnentförbindelsen. Kravet i den nuvarande lagen om att få samtycke av anslutningsavtalets innehavare tyder emellertid på motsatsen.

Kravet på samtycke av anslutningsavtalets innehavare har i praktiken lett till ett fullmaktsförfarande, vars innehåll har beskrivits närmare ovan i punkt 2.1.4. Förfarandet har fördröjt ibrukttagandet av bredbandsförbindelser.

Kravet på samtycke av anslutningsavtalets innehavare bör strykas ur lagen, eftersom det i varje fall inte finns sådana grunder för bevarande av kravet som beror på anslutningsavtalsförhållandet. Strykningen av kravet på samtycke leder också till att förfarandet med fullmakt upphör. Detta kunde inverka positivt på försäljningen av bredbandsförbindelser.

2.3.5 Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast

Skyldigheten att hyra ut antennplatser kan inte enligt den nuvarande lagen åläggas andra än teleföretag enligt den nuvarande lagen. Vissa teleföretag har överfört sitt ägande av radiomaster till dotterbolag, som inte bedriver allmän televerksamhet och som då inte kan åläggas den lagenliga skyldigheten att hyra ut. Arrangemanget påminner om den situation som gäller marknaden för telefonkatalogs- och nummerupplysningstjänster. Kommunikationsverket har inte enligt den nuvarande lagen möjligheter att ingripa i uthyrningen av sådana master.

Skyldigheten att hyra ut en radiomast borde av orsaker som beror på miljövård eller landskapet vid behov kunna åläggas alla företag som agerar på kommunikationsmarknaderna. Skyldighet att hyra ut borde emellertid inte åläggas sådana ägare av radiomaster vilkas verksamhet inte har förbindelse med kommunikationsmarknaderna.

2.3.6 Ändringssökande

Den nuvarande formuleringen av bestämmelsen om ändringssökande gör att besvärsvägen i vissa fall är annorlunda beroende på vem som tagit initiativ till att anhängiggöra ärendet. Beslut i de fall som verket på eget

initiativ tagit upp för undersökning överklagas i dessa fall i förvaltningsdomstolen. Beslut som givits i en sak som anhängiggjorts på begäran av en part överklagas emellertid i högsta domstolen, även om beslutet gäller en motsvarande verksamhet.

Problemet beror på 127 § 3 mom. i vilket det hänvisas till 126 § 4 mom. För att avhjälpa situationen borde det i 127 § hänvisas till hela 126 §, inte till dess sista moment.

Kommissionen har inofficiellt meddelat sig anse att 127 § i kommunikationsmarknadslagen strider mot ramdirektivet till den del som verkställandet av beslutet lämnas beroende av den myndighet som fattat beslutet. Enligt kommissionens uppfattning borde bestämmelsen formuleras så att förvaltningsmyndighetens beslut alltid skall iakttas, om inte den domstol vid vilken ändring söks i undantagsfall besluter något annat. I praktiken har Kommunikationsverket i alla sina beslut förutsatt att beslutet iakttas oberoende av om ändring söks. För att undvika kommissionens formella underrättelse borde bestämmelsen dock formuleras på det sätt kommissionen förutsätter.

2.3.7 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut

Kommunikationsverket behöver i sin verksamhet en bestämmelse genom vilken verket berättigas att delge beslut som fattats om nyttjanderätten till nummer eller prefix på ett så bekvämt och kostnadsbesparande sätt som möjligt. Återkallande av nummer eller prefix på det sätt som avses i förvaltningslagen har i praktiken visat sig vara ett förfarande som åsamkar kostnader och är byråkratiskt. Enligt 50 § i kommunikationsmarknadslagen kan ett beslut om återkallande av nyttjanderätten till nummer eller prefix fattas först efter att innehavaren sänts en uppmaning att vidta rättelse. Uppmaningen att vidta rättelse och beslutet om återkallande skall delges innehavaren av nyttjanderätten till numret eller prefixet med posten på det sätt som förutsätts i förvaltningslagen.

Problemen med delgivningsförfarandet som gäller återkallande av nyttjanderätten har gällt särskilt prefix och nummer som beviljats små eller medelstora företag. Företa-

gen meddelar inte nödvändigtvis till Kommunikationsverket eller till handelsregistret att de har upphört med sin verksamhet. Delgivning av numreringsbeslut har i dessa fall föranlett mycket onödigt arbete och kostnader för Kommunikationsverket. Till exempel för återkallande av nyttjanderätten till ett SMS-meddelandennummer värt 80 euro åsamkar i ett sådant fall i genomsnitt postningskostnader för tre–fyra brev samt kostnader för ett meddelande i Officiella tidningen.

Det är inte vettigt att begränsa förfarandet med elektronisk delgivning av besluten endast till en grupp av ärenden. Utöver beslut som gäller nummer och prefix kunde förfarandet med elektronisk delgivning också i övrigt lämpa sig för Kommunikationsverkets verksamhetsområde. Förfarandet kunde minska den onödiga byråkratin och göra verkets beslutsprocess lättare. Det kunde också snabba upp behandlingen av ärenden i verket och minska kostnaderna.

2.3.8 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan

Televerksamhetsanmälan är för tillsynen av teleföretag ett viktigt medel för verket att få information om teleföretag som agerar på marknaderna. På webbsidorna upprätthåller Kommunikationsverket en lista över teleföretag som gjort televerksamhetsanmälan. Listan betjänar också användarna av kommunikationstjänster. Listan borde så väl som möjligt vara ajour. Kommunikationsverket borde ges rätt att beakta ändringar i televerksamhetsanmälan också på tjänstens vägnar. Då kunde också listan på verkets webbsidor uppdateras på tjänstens vägnar.

2.3.9 Sammankoppling

Kommissionen har den 1 april 2004 i sin formella underrättelse (2004/2041) fäst uppmärksamheten på 42 § i kommunikationsmarknadslagen. Kommissionen anser att bestämmelsen behandlar operatörer i fasta nät och mobiloperatör olika, är inte teknikneutral och fråntar teleföretag i fasta nät rätten att välja leverantör av fjärrteletjänst. Bestämmelsen strider enligt kommissionen mot arti-

kel 8 i ramdirektivet och artikel 4.2 i auktorisationsdirektivet.

Som ovan i punkt 2.1 redan konstaterats har den princip som eftersträvas i 42 § i kommunikationsmarknadslagen redan uttryckts i 40 §, men på en allmänare nivå. Den tolkning som framlagts i kommissionens underrättelse om 42 § håller inte streck, men den är en följd av bestämmelsens misslyckade formulering. Bestämmelsen borde strykas ur lagen, eftersom den är missvisande och onödig.

2.3.10 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Den skyldighet att offentliggöra uppgifter som gäller svarstiden för nummerupplysningstjänster i direktivet för samhällsomfattande tjänster i bilaga III bör i Finland åläggas även de företag som erbjuder nummerupplysningstjänst. Enligt den nuvarande formuleringen av 82 § i kommunikationsmarknadslagen kan skyldigheten att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet åläggas bara teleföretag inte leverantörer av nummerupplysningstjänst. Bestämmelsen i kommunikationsmarknadslagen borde ändras att motsvara den form direktivet förutsätter.

2.3.11 Prioriteringsfacilitet

Kommunikationsverket kan vid störningar under normala förhållanden bestämma om användningen av nödlägeskoppling. I 91 § som gäller prioriteringsfacilitet finns inte motsvarande bestämmelse. Vid störningar under normala förhållanden bör det emellertid på motsvarande sätt kunna beslutas om användningen av prioriteringsfacilitet.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

3.1.1 Uppbindning

Genom att upphäva förbudet mot uppbindning i andra än GSM-mobilnät försöker man främja ibruktagandet av mobiltelefoner som tillämpar tredje generationens teknik och an-

nan ny teknik så snabbt som möjligt i Finland. Utifrån erfarenheterna av uppbindning i andra stater förefaller det som om uppbindning uttryckligen främjar ibruktagandet av avancerade och dyra mobiltelefoner. Denna inverkan har uppbindningen haft särskilt då om den tilläggsförmån som erbjuds vid uppbindningen är en viss rabatt på mobiltelefonens pris.

Ökningen av nyare och mera avancerade mobiltelefoner inverkar också på de tjänster som mottas med dem. Syftet med regleringen är sålunda att även utöka utbudet och antalet användare av nya innehållstjänster.

Vid uppbindning försöker det teleföretag som tillhandahåller anslutningen binda anslutningens innehavare till ett avtalsförhållande som räcker så länge som möjligt. Även andra avtalsvillkor är vid uppbindning i allmänhet annorlunda än vid normalt köp av anslutning. Det är särskilt vid uppbindning som detta kan försvaga konsumentens möjligheter att jämföra erbjudanden med tilläggsförmåner och göra rationella inköpsbeslut. Syftet med förslaget är att förebygga dessa negativa konsekvenser genom att man reglerar avtalsvillkor och marknadsföringen för anslutningen så att konsumentens ställning tryggas tillräckligt.

3.1.2 Övriga ändringsförslag

De övriga föreslagna ändringarna grundar sig närmast på de ändringsbehov som observerats i praktiken. Deras allmänna syfte är att skapa klarhet i rättsläget och öka lagbestämmelsernas användbarhet.

Vissa ändringsförslag beror på de tolkningar av direktiven som kommissionen framlagt. Till denna del är målet en korrekt verkställighet av direktiven och elektronisk kommunikation.

Genom den ändring som gäller skyldigheten att hyra ut abonnentförbindelser eftersträvar man att snabba upp utbudet av bredbandstjänster.

Ändringarna av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten till en antennplats i en radiomast har landskapsmässiga och naturvårdsmässiga mål. Utvidgningen av bestämmelsens tillämpningsområde syftar till att utöka sam användningen av radiomaster. Avsikten

är att även tillse att inte ett teleföretags koncernstruktur eller något annat sätt att organisera affärsverksamheten placerar teleföretagen i en ojämlig ställning på kommunikationsmarknaden.

Syftet med ändringar som gäller ändringsökande är att påskynda avgörandet av tvister på kommunikationsmarknaden. Genom en bestämmelse enligt vilken beslut av Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket skall iakttas oavsett ändringsökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat, eftersträvas säkerställandet av ett effektivt och snabbt verkställande av beslutet. Genom ändring av bestämmelsen kan dessutom en eventuell formell underrättelse undvikas.

De tillägg som gäller förfarandet med delgivning av Kommunikationsverkets beslut syftar till att modernisera delgivningen av förvaltningsbeslut. Genom ändringen eftersträvas också ett enklare och snabbare delgivningsförfarande. Genom att utöka elektronisk kommunikation eftersträvas bättre kundtjänst.

3.2. Alternativ till genomförandet

3.2.1 Uppbindning

Förbudet mot uppbindning föreslås bli hävt i praktiken endast i fråga om handeln med anslutningar och telefoner som tillämpar tredje generationens mobilteknik och annan ny teknik. Förbudet hade kunnat hävas också för GSM-nätets del.

Vid beredningen stannade man för detta alternativ för genomförande för att det främjar ibruktagandet av en ny mobilnätsteknik på tjänstemarknader som fortfarande växer. Alternativet ökar uttryckligen handeln med terminaler som stöder ny mobilnätsteknik och gör de tjänster som förmedlas i dessa nät snabbare allmänna. Detta har en positiv inverkan på den finska kommunikationsmarknaden och företagens konkurrenskraft.

Genom att ha kvar förbudet mot uppbindning i GSM-mobilnätet försöker man också säkra att konsumenten, när han eller hon så önskar, fortfarande har möjlighet att använda bara basmobiltjänster till ett så förmånligt pris som möjligt.

3.2.2 Ändringssökande i marknadsdomstolen

Syftet med utredningen

När promemorian för utvärdering av behoven att ändra kommunikationsmarknadslagen sändes ut för utlåtande kom det fram att det finns ett behov att snabbare avgöra tvister gällande kommunikationsmarknaderna. På grund av detta har det i samband med beredningen utretts en möjlighet att sådant ändringssökande som gäller Kommunikationsverkets beslut koncentreras till en specialdomstol, marknadsdomstolen. Genom koncentring eftersträvas en snabbare behandling av tvistemål. En snabbare process förutsätter att ändring inte längre skulle få sökas i marknadsdomstolens beslut. Med ändringen eftersträvar man även att öka sakkunskapen om kommunikationsmarknaderna i fullföljdsdomstolen.

Allmänt om behandlingen av ärenden i marknadsdomstolen

Genom marknadsdomstolslagen (1527/2001), som trädde i kraft 2002, inrättades en ny specialdomstol kallad marknadsdomstol, vars uppgift blev att behandla ärenden som tidigare ålåg konkurrensrådet och marknadsdomstolen.

I marknadsdomstolen behandlas kvantitativt mest ärenden om offentlig upphandling. Övriga behandlade ärenden gäller konsumentskydd, konkurrensbegränsningar, otillbörligt förfarande i näringsverksamhet. Om ärenden som behandlas i marknadsdomstolen föreskrivs även i värdepappersmarknadslagen, kreditinstitutslagen, lagen om placeringsfonder, lagen om andelslag, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om indrivning av fordringar, alkohollagen, lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning och i speciallagar gällande försäkringsverksamheten. I speciallagarna är det snarast fråga om reglering av marknaden i fråga om konsumentskyddet.

En av de centralaste ändringarna i den nya marknadsdomstolslagen var marknadsdomstolens beslut om utvidgning av besvärsrätten. Behovet att utvidga besvärsrätten

anknöt till grundrättighetsbestämmelserna i den nya grundlagen. Avvikande från det tidigare kan man enligt den nya lagen i regel alltid överklaga ett beslut av marknadsdomstolen. I civilprocessuella ärenden är det besvärstillståndssystem som används emellertid ett godkänt förfarande ur grundrättigheternas synvinkel sett.

Vid behandling av ärendena i marknadsdomstolen följs både den civilrättsliga handläggningsordningen i tvistemål och den förvaltningsrättsliga handläggningsordningen. Bestämmelserna om handläggning av ärenden, som motsvarar de civilprocessuella bestämmelserna i rättegångsbalken, finns i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001). Ärenden som avgörs i civilprocess överklagas i högsta domstolen. Behandlingen av ärendet förutsätter besvärstillstånd.

Om ärenden som behandlas som förvaltningsärende i marknadsdomstolen föreskrivs typiskt i speciallagstiftningen. I speciallagstiftningen finns det i allmänhet bestämmelser om anhängiggörande av ärenden och om behandlingstider. Vid behandling av ett ärende som i övrigt går vidare som ett förvaltningsärende iakttas bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen. Ärenden som avgörs i förvaltningsprocessen överklagas i högsta förvaltningsdomstolen. Besvärsrätten förutsätter inte i dessa fall besvärstillstånd.

Antalet behandlade ärenden torde stiga avsevärt särskilt efter ändringen av den ändring av elmarknadslagen som är under beredning. antalet anställda i marknadsdomstolen har emellertid inte vuxit på motsvarande sätt.

År 2003 inkom 253 ärenden till marknadsdomstolen och domstolen avgjorde 247 ärenden. Till år 2004 överfördes 91 ärenden. År 2004 inkom 356 ärenden till marknadsdomstolen och domstolen avgjorde 263 ärenden. Till år 2005 överfördes 185 ärenden. År 2005 har det under det tre första månaderna inkommit 206 ärenden och marknadsdomstolen har avgjort 67 av dem. Ärendena har alltså redan nu hopat sig och behandlingen i marknadsdomstolen drar långt ut på tiden.

Marknadsdomstolen försöker få behövlig sakkunskap med hjälp av sakkunnigledamöter som sköter uppgiften som bisyssla. Marknadsdomstolens alla ledamöter verkar under

domaransvar och bestämmelserna om domarjäv tillämpas på dem. Ärendena avgörs i sammansättningar, där majoriteten utgörs av lagfarna ledamöter, utöver vilka det i sammansättningen deltog en till tre sakkunnigledamöter med uppgiften som bisyssla beroende på ärendets art. Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöterna är högskoleexamen samt förtrogenhet med konkurrensrätt, upphandling, ekonomiska vetenskaper, näringslivet eller ekonomiska frågor

Utredningens slutresultat

Det skulle finnas vissa synergifördelar med att koncentrera behandlingen av ärenden till marknadsdomstolen särskilt i ärenden som gäller konkurrensrätten. Dessutom kunde behövlig expertis fås med hjälp av sakkunnigledamöterna i marknadsdomstolen för behandling av ärenden som gäller kommunikationsmarknader.

Utgående från utredningen förefaller det i varje fall som om en begränsning av ändringssökande i fråga om sådana beslut av marknadsdomstolen som sker med stöd av kommunikationsmarknadslagen skulle avvika från andra grupper av ärenden som behandlas av marknadsdomstolen. Begränsningen skulle strida mot den nya praxis som antagits i marknadsdomstolslagen. En begränsning av rätten att söka ändring är emellertid i fråga om grundrättigheterna uppenbart problemfritt. En för den enskildas grundrättigheter nödvändig rätt att söka ändring åtminstone en gång är tryggad så att marknadsdomstolen själv fungerar som organ för sökande av ändring i Kommunikationsverkets beslut. Motsvarande konstruktion är emellertid inte i användning i andra grupper av ärenden som avgörs i marknadsdomstolen.

För närvarande är 24 ärenden som gäller tillämpningen av kommunikationsmarknadslagen anhängiggjorda i förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen. Av dessa anknyter 16 till ekonomisk tillsyn, dvs. de gäller Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande eller prissättningen av överlåtelse av nyttjanderätter. Ärendena är i regel mycket svåra och förutsätter omfattande utredningar. Resten av ärendena anknyter till icke-diskriminerande

leveranstider mellan teleföretag och utbudet av abonnentförbindelser samt rätten att stänga en anslutning, tolkningen av teleföretagens avtalsvillkor och riktigt specificerade telefonräkningar i konsumentavtal.

Med beaktande av antalet och omfattningen av de ärenden som skall behandlas med stöd av kommunikationsmarknadslagen skulle det innebära en betydande ökning i domstolens nuvarande arbetsmängd, om behandlingen av ärendena koncentrerades till marknadsdomstolen. Utan en avsevärt utökad personal skulle ändringen fördröja behandlingen av ärendena jämfört med det nuvarande systemet. Det är emellertid inte säkert att kravet på ett utökad antal anställda dock genomförs. Försöken att utöka antalet anställda vid marknadsdomstolen har misslyckats även tidigare trots att de ärenden som fastställts för behandling vid domstolen har ökat.

Utifrån utredningen förefaller det sannoliktare att förslaget till ändring inte är genomförbart. För den eftertraktade uppsnabbade besvärprocessen kunde inte genomföras utan avsevärt utökad antal anställda, vilket sannolikt inte är att vänta. De fördelar som erhålls genom ökad sakkunskap och en koncentring av behandlingen av ärenden kunde inte ersätta den olägenhet som ändringen åsamkade i fråga om en långsammare besvärprocess. Ett mera rekommenderat sätt att snabba upp processen för ändringssökande från det nuvarande skulle vara att i de flesta ärenden som gäller kommunikationsmarknadslagen styra sökandet av ändring direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

3.3. De viktigaste förslagen

3.3.1 Uppbindning

I propositionen föreslås att förbudet mot s.k. uppbindning upphävs till andra delar utom för handeln med andra generationens mobilutrustning. Lagändringen syftar dock till att gälla bara tre år från ikraftträdandet. Därefter skall uppbindning igen vara förbjudet för alla mobilnät.

En mobiloperatör skulle på grund av en särskild bestämmelse få förhindra mottagning av tjänster från andra mobiloperatörer än anslutningsoperatören i en mobiltelefon

som erbjuds med uppbinding. Det på vilket sätt detta förhindras tar förslaget inte ställning till. Spärren kan alltså lika väl vara av teknisk art som grunda sig på avtalet mellan parterna. Spärren bör emellertid, på konsumentens begäran, vara möjlig att häva kostnadsfritt när anslutningsavtalet går ut, dock senast två år efter det anslutningsavtalet tecknats. Till lagen fogas även en bestämmelse, enligt vilken konsumenten inte kan bindas till ett tidsbundet anslutningsavtal som är längre än två år.

För att de faktiska kostnaderna för uppbinding skall vara möjliga att bedömas av kunden på ett så enkelt sätt som möjligt bör det vid marknadsföring av en anslutning som bjuds ut genom uppbinding meddelas det totala beloppet av de tilläggskostnader som orsakas konsumenten av uppbindingen. Enligt förslaget skall vid marknadsföringen av uppbinding tillämpas, vid sidan av denna specialbestämmelse, generalklausulerna om marknadsföring i 2 kap. i konsumentskyddslagen. I marknadsföringen bör det tydligt anges bl.a. de separata priserna för den anslutning och den mobiltelefon som bjuds ut tillsammans.

För att trygga konsumentens avtalsrättsliga ställning föreslås det i propositionen att ett tidsbundet anslutningsavtals villkor inte får ändras i en riktning som är oförmånligare för konsumenten mitt under avtalsperioden, om inte ändringarna beror på ändringar i lagstiftningen eller myndighetsbeslut. Dessutom skall konsumenten enligt förslaget kunna bli befriad från det tidsbundna avtalet med hänvisning till ett s.k. socialt prestationshinder.

För att utbudet av nya avancerade kommunikationstjänster också skall garanteras som en av uppbinding oberoende företeelse skall, enligt förslaget, teleföretaget erbjuda användare samma kommunikationstjänster utan terminal.

3.3.2 Kommunikationsmarknadsavgift

Bestämmelserna om kommunikationsmarknadsavgiften föreslås bli preciserade. Ändringarna gäller grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek i vissa undantagssituationer.

Till lagen fogas en bestämmelse som gäller

hur kommunikationsmarknadsavgiften bestäms under företagets första verksamhetsår eller i en situation då det inte av någon annan orsak går att få tillförlitlig information om televerksamhetens omsättning. Till lagen fogas dessutom en bestämmelse om hur avgiften bestäms i en situation då företagsverksamheten förändras, såsom när verksamheten upphör, när företagets koncernförhållanden förändras eller i en situation då företagsverksamheten överläts samt vissa andra precisioner av det nuvarande rättsläget.

3.3.3 Marknadsdefinition

Kommunikationsverket föreslås en mera omfattande rätt än tidigare att göra marknadsdefinition. Ändringen motsvarar den praxis som redan följs.

3.3.4 Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser

Det föreslås att samtycke av den användare som på basis av anslutningsavtalet innehar abonnentförbindelsen inte längre skall vara en förutsättning för parallellanvändning av en abonnentförbindelse.

3.3.5 Skyldighet att hyra ut en antennplats i en radiomast

Enligt förslaget kunde skyldigheten att hyra ut radiomaster i fortsättningen gälla också andra företag än teleföretag. Förutsättningen för att skyldighet åläggs är emellertid det att det företag som äger masten redan tidigare har hyrt ut masten till något teleföretag. Dessutom förutsätts att det inte är ändamålsenligt att bygga en parallell radiomast av en orsak som beror på miljövard, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak.

3.3.6 Ändringssökande

Sökande av ändring i ett beslut av Kommunikationsverket föreslås bli förenhetligt. Ändring skall i fortsättningen kunna sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i alla de fall som avses i 126 §.

En annan ändring i bestämmelserna om

ändringssökande föreslås vara att ett beslut av Konkurrensverket i fortsättningen i alla fall genast skall vara verkställbart, om inte besvärsmyndigheten förbjuder det.

3.3.7 Delgivning av Kommunikationsverkets beslut

Kommunikationsverket berättigas dessutom, enligt förslaget, att genom en särskild bestämmelse, med partens samtycke, delge sitt beslut med elektronisk post och i vissa fall genom ett meddelande som publiceras på ämbetsverkets webbsidor.

En elektronisk offentlig delgivning som sker genom ett meddelande på webbsidorna skulle avvika från de utgångspunkter som gäller för den traditionella offentliga delgivningen på det sättet att meddelandet i utgångsläget är till påseende enbart på myndighetens webbsidor. I den traditionella offentliga delgivningen som föreskrivs i förvaltningslagen motsvarar detta sätt snarast delgivning av ett beslut på myndighetens anslagstavla. Anslagstavlan är emellertid som delfäende sett endast ett kompletterande sätt att meddelande, eftersom det avgörande enligt 63 § i förvaltningslagen är att publicera ett meddelande i officiella tidningen. Genom detta har man särskilt försökt säkerställa att delgivning kan påvisas i efterhand.

Utgångspunkten för förslaget är en annan, eftersom annonsering i officiella tidningen har ansetts vara ett alltför långsamt och onödigt byråkratiskt förfarande i myndighetsverksamhet som i vid utsträckning grundar sig på elektronisk kommunikation. Påvisande av offentlig delgivning i efterhand kunde t.ex. ske så att Kommunikationsverket lagrar en kopia av den webbsida där det elektroniska meddelandet finns.

3.3.8 Ändringar som skett i televerksamhetsanmälan

Kommunikationsverket föreslås få rätten att på eget initiativ få stryka ett teleföretag från förteckningen över de företag som gjort en televerksamhetsanmälan. Strykning är möjlig, om verket får en tillförlitlig utredning om att teleföretagets verksamhet har upphört.

3.3.9 Sammankoppling

Det föreslås att 42 § i kommunikationsmarknadslagen upphävs som obehövlig.

3.3.10 Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Skyldigheten att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet föreslås i fortsättningen gälla också leverantören av nummerupplysningstjänster. Kommunikationsverket kunde med stöd av 82 § i kommunikationsmarknadslagen ålägga en leverantör av nummerupplysningstjänster skyldighet att publicera uppgift om den genomsnittliga svarstiden för nummerupplysningstjänsten.

3.3.11 Prioriteringsfacilitet

Kommunikationsverket föreslås få rätt att bestämma om användningen av nödlägeskoppling vid störningar under normala förhållanden.

3.3.12 Vissa andra lagtekniska ändringar

Dessutom föreslås att hänvisningarna till lagen om förvaltningsförfarande i kommunikationsmarknadslagen blir ändrade till en hänvisning om förvaltningslagen som kommit i stället.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Uppbindning

4.1.1 Inledning

Verkningarna av att bestämmelsen om uppbindning ändras är huvudsakligen ekonomiska och de gäller teleföretag, produkttillverkare och användare. Förslaget har både negativa och positiva verkningar.

Eftersom det allmänna syftet med kommunikationsmarknadslagen är användarens fördel, är användarna även den viktigaste målgruppen för utvärdering av vilka verkningar ändringsförslaget har. Fördelen för produkttillverkare, teleföretag och mobiltelefonimportörer och mobiltelefonhandlare skall utvärderas i förhållande till den nytta använ-

darna får. På ett nedan beskrivet sätt har uppbindning särskilt på lång sikt är verkningarna för användarna mera positiva än negativa.

På allmän nivå kan godkännandet av uppbindning stöda informationssamhällets grundstruktur, främja informationssamhällets allmänna utveckling och förbättra Finlands konkurrenskraft på kommunikationsmarknaden. Ändringen främjar en tillnärmning av marknaderna för terminaler och därtill hörande tjänster, vilket främjar marknadstillväxten, sporrar till skapande produktutveckling och utveckling av nya tjänster samt stärker sådan företagsverksamhet som grundar sig på den nya tekniken.

4.1.2 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenserna för konsumenterna

Syftet med den nuvarande bestämmelsen om uppbindning är att förhindra att priset på mobiltelefoner sänks onaturligt mycket genom att det stöds med driftskostnaderna för anslutningen. Uppbindningen försvårar möjligheterna att jämföra och genomskåda priserna på anslutningar och mobiltelefoner. När konsumenter skaffar sig en anslutning är de tvungna att jämföra inte bara fasta avgifter och bruksavgifter utan också mobiltelefonapparaternas egenskaper och priser. Uppbindning leder sannolikt till att försäljningspriset på mobiltelefoner sänks till en onaturligt låg nivå. Ju lägre mobiltelefonens skenbara pris sjunker, desto större del av telefonens verkliga pris inkluderas i de avgifter som påförs konsumenterna för anslutningen. Jämförelsen mellan priser och erbjudanden försvåras.

Uppbindning är emellertid redan för närvarande möjligt för andra nyttigheter än mobiltelefoner. Konsumenterna möter därmed alla de ovan beskrivna problemen redan nu. Som tilläggsförmåner till mobiltelefonanslutningar säljs för närvarande nyttigheter som inte har något objektiva samband med anslutningshandeln.

Efter ändringen skulle mobiltelefoner och till dem hörande utrustning vara föremål för uppbindningen, vilket gör uppbindningen ändamålsenligare för konsumenten och tjän-

tehelheten. De produkter som erbjuds vid uppbindning skulle då ha ett objektiva samband med varandra, vilket underlättar jämförelsen.

Enligt förslaget gäller bestämmelsen i tre år. Liberaliseringen av uppbindningen kan återtå, om problemen visar sig bli större än förutsett för konsumenterna.

Godkännande av uppbindning innebär för konsumenterna också en direkt fördel. Ett hinder för användningen av de nya mobil-tjänsterna har ofta blivit det att en genomsnittskonsument inte kan i sin terminal införa de inställningar som behövs för att motta tjänsterna. Som en följd av ändringen kunde terminal- och anslutningshandlarna i allt flera fall än för närvarande installera operatörsberoende terminalinstallationer och tjänster. Detta skulle underlätta konsumentens ställning. Konsumenten kunde erbjudas användarvänligare och enhetligare tjänste- och produkthelheter.

Man kan också anse att det är en fördel att konsumenterna vid uppbindning får tillgång till dyrare terminaler som till sina egenskaper är mångsidigare och av bättre kvalitet. Denna konsekvens följer av uppbindning särskilt i då ett tilläggsförmån som bjuds ut genom uppbindning är en viss rabatt på mobiltelefonens pris. Tröskeln att skaffa en ny mobiltelefon sjunker.

Förbudet mot uppbindning skall enligt förslaget fortfarande gälla terminaler i GSM-mobilnätet. Konsumenten har därmed möjlighet att skaffa en anslutning även utan uppbindning och kan använda bara de nuvarande förmånliga basmobiltjänsterna av god kvalitet, om han eller hon så önskar.

Konsekvenser för företagen

Vissa av de negativa verkningar som följer av förslaget för *företag* som använder kommunikationstjänster är samma som de ovan beskrivna konsekvenserna för konsumenterna. Särskilt små företag är i många fall jämförbara med konsumenterna.

Ändringen är också till nytta för företag, eftersom den nuvarande regleringen i sin osmidighet kan vara till förfång vid anskaffning av telekommunikationstjänster till företaget. Som ett exempel kan man nämna en si-

tuation där ett företag, som verkar i de nordiska länderna och i flera EU-medlemsstater, beslutar att koncentrera anskaffningen av telekommunikationstjänster till ett visst dotterbolag för att få mängd- och koncentrationsfördelar. På basis av den nuvarande regleringen är det inte möjligt, eftersom ett särskilt avtal måste ingås för Finland både i fråga om de egentliga priserna och även pris-sättningsstrukturen.

Ändringen skall för *teleföretag* som tillhandahåller anslutningar först på kort sikt leda till ökade utgifter i form av terminalinvesteringar. Detta kan sannolikt öka trycket på att höja anslutningspriserna. Trycket kan i någon mån försvåra också nya teleföretags etablering på marknaderna. Däremot minskar sannolikt teleföretagens behov att investera i de konsumtionsnyttigheter som för närvarande bjuds ut som tilläggsförmån vid anslutningsköp.

Rätt snart skall uppbindningen dock börja inverka på utrustningsförsäljningen. Försäljningen av mobiltelefoner som stöder den nya mobilnätstekniken ökar. Samtidigt ökar försäljningen av dyrare och mångsidigare telefoner i förhållande till billigare modeller. Som en följd av detta förnyas utrustningsbeståndet och samtidigt växer det fram efterfrågan på mångsidigare tjänsteutbud. Detta ökar efterfrågan på innehållstjänster och stärker därmed den position *leverantörerna av innehållstjänster* har på kommunikationsmarknaderna.

Det hur snabbt och hur mycket den nya mobilnätsgenerationens tjänster och utrustningsbestånd utvecklas som en följd av uppbindning är det omöjligt att framlägga exakta bedömningar om. Förslaget har högst sannolikt en gynnsam inverkan på i vilken mån det växer fram en marknad och hur snabbt den växer. T.ex. enligt bedömningar av brittiska regeringsskällor har en av de centralaste faktorerna för den snabba tillväxten av tredje generationens mobilkommunikationsmarknad i Storbritannien varit uppbindningen av terminaler och anslutningar, som har ökat den snabba spridningen av terminaler och tjänster och utvecklingen av tjänster. På längre sikt ökar teleföretagens inkomster och blir verkningarna även i övrigt gynnsamma. De gynnsamma verkningarna kanaliseras indi-

rekt också till användarnas fördel.

Som en följd av uppbindning kan den nuvarande marknadsstrukturen och marknadernas verksamhet förändras beroende på hur teleföretagen kan reagera på den nya konkurrenssituationen. En del företags position kan förbättras i anpassningsprocessen och del företags position försämrats.

En sak som för teleföretagen kan anses vara positivt är att de finska lagarna närmar sig europeisk praxis. Teleföretag har lättare att agera i en enhetlig miljö av bestämmelser.

När man överväger vilka verkningar hävningen av förbudet mot uppbindning har finns det skäl att även överväga vad som händer om förbudet mot uppbindning inte hävs. Om en bestämmelse om uppbindning av nuvarande slag bevaras, kunde nämligen ge företag som använder en viss nätteknik en bättre konkurrensställning än andra.

Statsrådet skall bevilja mobilnätskoncession för det s.k. 450-datanätet. Koncessionen kommer att beviljas ett sådant teleföretag som använder teknik som avviker från den konventionella tredje generationens mobilnätsteknik UMTS. En vanlig UMTS-mobiltelefon kan då inte fungera i detta nät. En terminal i det nya 450-datanätet kunde däremot användas för vissa användningsändamål som motsvarar UMTS-nätets terminaler. Teleföretag som båda erbjuder anslutningstjänster genomförda med ny mobilnätsteknik konkurrerar alltså delvis på samma anslutningsmarknader.

I och med att det bara beviljas en koncession för 450-datanätet är det i praktiken mycket svårt att upptäcka och övervaka subventionering av terminaler, eftersom subventioneringen sannolikt i huvudsak sker någon annanstans än i anslutningshandeln. Däremot skall det på de anslutningsmarknader som genomförs med UMTS-nätteknik finnas flera koncessionsinnehavare, varför även eventuell uppbindning även är lättare att upptäcka. Övervakningen av förbudet mot uppbindning är alltså av praktiska skäl på olika nivå för de företag som använder olika nätteknik. Teleföretagen skulle sinsemellan vara i ojämlig ställning.

En ändring av lagen på det nu föreslagna sättet löser detta problem. Om uppbindning är öppet tillåten i andra än andra generatio-

nens mobilnät, är teleföretag som agerar i dessa nät med säkerhet i en likvärdig konkurrenssituation oavsett vilken teknisk lösning de valt.

Godkännande av uppbindning leder naturligtvis till ändringar också i *produkttillverkarnas* verksamhet. Däremot är det svårare att göra en bedömning av det positiva eller negativa i ändringarna. Mobiltelefonmarknadernas struktur och verksamhet kan förändras beroende på hur utrustningstillverkarna kommer att agera i den nya situationen. En del utrustningstillverkares position kan förbättras och andras position försämrats.

Förslaget uppskattas emellertid försnabba mobiltelefonernas cirkulation. Efterfrågan på de nyare och dyrare utrustningarna blir bättre. Utrustningstillverkarens direkta försäljning till operatörerna ökar och på motsvarande sätt minskar försäljningen till konsumenter och andra användare. Eftersom betydelsen av ett teleföretag, som har starkare förhandlingskraft än användaren, ökar på terminalmarknaderna kan detta ha något slag av sänkande effekt på terminalernas priser.

Mobiltelefonerna representerar för närvarande enligt en del uppskattningar en andel om cirka 20 % av handeln med hemelektronik i Finland. Teleföretagen spelar en viktigare roll än tidigare vid styrningen av mobiltelefonförsäljningen. Detta kan antas inverka på den ställning *parti- och återförsäljarna av mobiltelefoner* har. Deras oberoende av operatörerna minskar.

4.1.3 Konsekvenser för myndigheterna

Ändringsförslaget har inte stora konsekvenser för Kommunikationsverkets eller konsumentverkets tillsynsuppgifter. Andra än uppbindningen av GSM-mobiltelefoner och anslutningar behöver inte längre övervakas. Problem kunde emellertid fortfarande komma fram i marknadsföringen av anslutningar, särskilt vid annonsering av prisuppgifter och andra avtalsvillkor. Dessa problem kommer dock knappast att anmärkningsvärt avvika från nuläget.

4.2. Övriga ändringsförslag

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringsförslag som gäller kommunikationsmarknadsavgiften klarlägger avgiftsbestämmelserna på det sätt som avses i grundlagen. De föreslagna ändringarna höjer inte eller ökar inte teleföretagens avgiftsskyldighet från det nuvarande, men de klarlägger beräkningsgrunderna för avgiftsskyldigheten i vissa undantagssituationer. Ändringarna inverkar inte på den inlupna mängden avgifter för Kommunikationsverket.

En användare som med stöd av anslutningsavtalet förfogar över anslutningens nedre frekvensband kan inte med stöd av anslutningsavtalet anses ha subjektiv rätt också till anslutningens övre frekvensband. Slopandet av kravet på samtycke av anslutningsavtalets innehavare inverkar därmed inte på den ställning anslutningsavtalets innehavare har. Slopandet av kravet på samtycke av anslutningsavtalets innehavare innebär för teleföretagen ett förenklat förfarandet i fråga om att hyra abonnentförbindelsens övre frekvensband. Ändringen innebär att fullmaktsförfarandet slopas. Detta underlättar marknadsföringen och försäljningen av bredbandsanslutningar och ökar sannolikt deras antal.

De ändringar som gäller processen för sökande av ändring försnabbar avgörandet av tvister mellan teleföretag. Detta inverkar gynnsamt på konkurrenssituationen på kommunikationsmarknaderna. Den instans hos vilken ändring söks är i alla fall samma oavsett vem som anhängiggjort processen. Teleföretagen är inte efter ändringen sinsemellan i ojämlig ställning i förhållande till varandra vid tvist.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Ändringsförslaget som gäller marknadsdefinition framhäver Kommunikationsverkets roll som den som huvudsakligen gör marknadsdefinitioner. Kommunikationsministeriet gör marknadsdefinitionen i allt färre fall. Förslaget innebär emellertid inte någon faktisk ändring i arbetsfördelningen mellan verket och ministeriet, eftersom de beslut om marknadsdefinition som ministeriet gör även nu i praktiken har beretts vid Kommunikationsverket.

Den bestämmelse, enligt vilken beslut av kommunikationsministeriet och Kommunika-

tionsverket skall iakttas oavsett ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat, har ingen inverkan på den nuvarande situationen, eftersom förfarandet i praktiken redan är sådant i alla fall. Ändringen förutsätts emellertid av kommissionen. Därigenom förhindras att ett ärende som är föremål för kommissionens formella under rättelse går vidare till domstolsförfarande.

Ett lättare förfarande vid delgivning av förvaltningsbeslut minskar byråkratin och inverkar gynnsamt på medborgarnas och företagens ställning. Ändringen frigör personalresurser vid Kommunikationsverket och den minskar verkets postningsutgifter.

4.2.3 Konsekvenser för miljön

Genom en utvidgning av kretsen av dem som är skyldiga att överlåta nyttjanderätten till en radiomast har gynnsamma konsekvenser för miljön i och med att byggande som förstör landskapet och naturen minskar.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet.

Remissyttrande om förslaget begärdes av alla teleföretag som gjort televerksamhetsanmälan och övriga aktörer i branschen, centrala myndigheter och intresseorganisationer. Under remissförfarandet var förslaget även utlagt på ministeriets webbsidor och där uppmanades alla intresserade ge utlåtande om förslaget. Remissyttrande lämnades in av cirka 50 instanser.

Kommunikationsministeriet ordnade även ett diskussionsmöte när halva tiden för remissförfarandet förflutit.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Största delen av remissinstanserna behandlade i sitt remissyttrande förslaget till uppbindning. Hälften av remissinstanserna stödde förslaget och hälften motsatte sig det. Den

klarast avgränsade grupp som konsekvent motsatte sig förslaget var partihandlare och återförsäljare av terminaler. I grupperna för teleoperatörer och tillverkare av utrustning delades åsikterna upp i förespråkare och motståndare.

De flesta remissinstanserna förutsatte att regleringen av uppbindning preciseras med vissa detaljer. Konsumentverket och andra remissinstanser som representerar konsumenterna ansåg att liberaliseringen av uppbindning kräver att konsumentens avtalsrättsliga ställning tryggas. Förslaget har efter remissförfarandet ändrats så att vissa avtalsvillkor och bestämmelser om anslutningsmarknaden har fogats till.

För att trygga konsumentens avtalsrättsliga ställning har det till förslaget fogats till en bestämmelse enligt vilken villkoren i ett tidsbundet anslutningsavtal inte under avtalsperioden får ändras till nackdel för kunden om inte behovet att ändra föranleds av ändring av lagstiftningen eller myndighetsbeslut. Vidare kan konsumenten enligt förslaget bli befriad från ett tidsbundet avtal med hänvisning till ett s.k. socialt prestationshinder.

Det föreslås att på marknadsföringen av uppbindning tillämpas generalklausulerna om marknadsföring av konsumtionsnyttigheter i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Parallellt med de uppgifter som avses i konsumentskyddslagen skall det, enligt förslaget vid marknadsföring av en anslutning som bjuds ut med uppbindning, meddelas det totala beloppet av de tilläggskostnader som orsakas konsumenten genom uppbindningen.

För att trygga ett teleföretags terminalinvesteringar föreslås att maximilängden för ett tidsbundet konsumentavtal är två år i stället för ett år, som föreslogs tidigare. För att utbudet av nya avancerade kommunikationstjänster skall kunna garanteras även som en företeelse som är oberoende av uppbindning bör teleföretaget enligt förslaget erbjuda användare samma kommunikationstjänst även utan terminal.

Bestämmelsen om kommunikationsmarknadsavgift i 15 d § har ändrats så att grunderna för Kommunikationsverkets prövningsrätt har skärpts. Ändringsförslaget i 131 §, som kritiserats i flera remissyttranden, har strukits ur propositionen. Till propositionen

har dessutom införts vissa andra mindre preciseringar och tillägg, som det särskilt fram-

förts önskemål om remissyttrandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen

14 §. Televerksamhetsanmälan. Ändring föreslås i 2 mom. Till momentet fogas för tydlighetens skull en bestämmelse enligt vilken Kommunikationsverket även på eget initiativ har rätt att konstatera att ett teleföretags verksamhet upphört om verket har fått tillförlitlig utredning därom.

Teleföretag anmäler inte alltid till Kommunikationsverket om att verksamheten upphör, så som det förutsatts i lagen. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan Kommunikationsverket stryka ett företag ur förteckningen över teleföretag då verket på något annat sätt får sådan information om verksamhetens upphörande som kan anses vara pålitlig. T.ex. sådan information om verksamhetens upphörande som är införd i handelsregistret kan anses vara tillförlitlig utredning. Teleföretaget kan emellertid också ha försummat att göra handelsregisteranmälan. Även någon annan uppgift om verksamhetens upphörande än sådan som grundar sig på ett register upprätthållet av en myndighet kan alltså anses vara en i paragrafen avsedd tillförlitlig utredning. En sådan utredning kan lika väl förmedlas t.ex. av pressen eller konkurrenterna, om det inte finns skäl att tvivla på utredningens tillförlitlighet.

När Kommunikationsverket fått utredningen stryker Kommunikationsverket företaget ur den förteckning över teleföretag verket upprätthåller. Åtgärden har ingen inverkan på företagets rättsliga ställning.

Bestämmelsen strider inte emot artiklarna 3.2 eller 3.3 i auktorisationsdirektivet.

15 a §. Kommunikationsmarknadsavgift. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till lagen. Enligt det nya momentet återbärs kommunikationsmarknadsavgiften inte, även om

teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar den praxis som Kommunikationsverket numera redan följer. Den gällande ordalydelsen i lagen har emellertid lett till osäkerhet, varför det är nödvändigt att klargöra saken.

Bestämmelsen strider inte mot artikel 6 eller artiklarna 12–13 i tillträdesdirektivet.

Bestämmelsen gäller inte överlåtelsesituationer i företagsverksamheten. Om televerksamheten överläts till ett annat teleföretag bestäms avgiften utifrån 15 b § 2 mom. i förslaget.

15 b §. Omsättning som ligger till grund för fastställandet av avgiftsklass. Det föreslås att nya 2 och 3 mom. fogas till paragrafen, varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom. Bakgrunden till förslaget har beskrivits i del 2.3.2 av allmänna motiveringen om bedömningen av nuläget.

Enligt det nya 2 mom. bestäms avgiftsklassen för den avgiftsskyldige på basis av hur stor företagets andel har varit av televerksamhetens omsättning under den avslutade räkenskapsperioden, om det under tiden mellan utgången av det föregående årets räkenskapsperiod och tidpunkten för utfärdande av avgiftsbeslutet har inträffat förändringar i teleföretagets koncernförhållanden. Vid bestämmande av avgiftsklass beaktas således inte den omsättning som hänför sig till tiden mellan utgången av räkenskapsperioden och tidpunkten för utfärdande av avgiftsbeslutet eller ändringar som skett i företagets koncernförhållanden, om ändringarna har skett efter utgången av räkenskapsperioden.

Om televerksamheten under tiden mellan utgången av det föregående årets räkenskapsperiod och tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet har överlåtits till ett annat företag, hänförs avgiftsskyldigheten enligt det föreslagna 3 mom. till det företag som bedriver allmän televerksamhet vid tidpunk-

ten för utfärdandet av avgiftsbeslutet. Den avgift som hänförs till räkenskapsperioden överförs med andra ord med överlåtelsen av televerksamheten till den nya idkaren av televerksamhet. Vid bestämmande av avgiftsklass beaktas på motsvarande sätt den omsättning som fastställts för den överlåtna televerksamheten för den föregående avslutade räkenskapsperioden.

Vid bestämmande av avgiftsklass beaktas inte heller nu den omsättning som hänför sig till tiden efter utgången av räkenskapsperioden och förfallodagen. Om ett teleföretags räkenskapsperiod avviker från kalenderåret omvandlas dess omsättning så att den motsvarar omsättningen för ett kalenderår genom att den först ändras att motsvara andelen för en månad, och utgående från den genom att månadsandelen multipliceras med tolv för att motsvara ett kalenderår.

Bestämmelsen strider inte mot artikel 6 eller artiklarna 12–13 i tillträdesdirektivet.

15 d §. Bestämmande av avgiftsskyldigheten i vissa undantagssituationer. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 15 d § om Kommunikationsverkets rätt att uppskatta avgiftens belopp. Bakgrunden till förslaget har beskrivits i del 2.3.2 av allmänna motiveringen om bedömningen av nuläget.

Enligt paragrafen kan Kommunikationsverket uppskatta den omsättning som ligger till grund för avgiften, om inte tillräckligt tillförlitlig utredning kan fås om omsättningen på grund av att bokslutet fattas eller på grund av något annat därmed jämförbart synnerligen vägande skäl.

Kommunikationsverket kan tillämpa bestämmelsen, bl.a. om avgiften tas ut under det första året av verksamhet eller om den televerksamhet som bedrivs upphör helt mitt under faktureringsperioden eller, om företaget inte har ett fastställt bokslut för sin allmänna televerksamhet. Bestämmandet av avgiften kan vara problematiskt också det andra verksamhetsåret, i synnerhet om teleföretagets räkenskapsperiod är den längsta möjliga, dvs. 18 månader. Bestämmelsen kan också tillämpas, om de uppgifter företaget lämnat är bristfälliga eller om någon annan omständighet som är jämförbar med de ovan avsedda situationerna inverkar på den omsättning som ligger till grund för avgiften.

Kommunikationsverket kan inte använda fri prövning vid tillämpning av bestämmelsen. Vid prövning skall man beakta all tillgänglig information om de omständigheter som inverkar på affärsverksamhetens omfattning, såsom information om de tjänster företaget tillhandahåller, kundvolym, fakturering och ställning på marknaden. Vid prövning kan man också använda jämförelseuppgifter om andra liknande företag.

Bestämmelsen strider inte mot artikel 6 eller artiklarna 12–13 i tillträdesdirektivet.

16 §. Marknadsdefinition. En ändring i 2 mom. föreslås av de orsaker som anges ovan i punkt 2.3 i allmänna motiveringen.

Enligt förslaget görs en marknadsdefinition genom ett beslut av kommunikationsministeriet bara om det är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på någon rekommendation av Europeiska gemenskapernas kommission. Om definitionen av relevanta marknader grundar sig på kommissionens rekommendation, men de nationella marknadernas särdrag till någon del kräver avvikelser från kommissionens marknadsdefinition, har Kommunikationsverket befogenhet att göra ett sådant undantag.

Den föreslagna ändringen överförs till verket sådan befogenhet som för närvarande hör till ministeriet. När en marknadsdefinition görs är Kommunikationsverket emellertid alltid skyldigt att samarbeta med kommunikationsministeriet.

Bestämmelsen strider inte mot artikel 15 i ramdirektivet.

24 §. Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen. Ändring föreslås i 2 mom. så att skyldigheten att hyra ut inte längre förutsätter samtycke av en användare som på basis av ett anslutningsavtal förfogar över abonnentförbindelsen.

Syftet med bestämmelsen har beskrivits ovan i punkterna 2.1.4 och 2.3.4 i allmänna motiveringen. Ändringen är inte avsedd att inverka på nuvarande praxis där utgångspunkten är att det övre frekvensbandets tjänster levereras till samma lägenhet som tjänsterna i den ifrågakvarande abonnentförbindelsens lägre frekvensband.

Bestämmelsen strider inte mot artiklarna 8 och 12 i tillträdesdirektivet.

26 §. Skyldighet att hyra ut kabelkanaler

och antennplatser. Den nuvarande finska ordalydelsen kan ge en felaktig bild av att skyldigheten att hyra ut gäller antingen en kabelkanal i en radiomast eller alternativt en antennplats i en radiomast. Avsikten i paragrafen är emellertid att hänvisa bara till en konventionell kabelkanal. Möjligheten till feltolkning föreslås bli ändrad så att ordföljden i paragrafen ändras. Den svenska ordalydelsen behöver inte ändras.

I 2 mom. bestäms om den skyldighet att hyra ut antennplatser som andra teleföretag än teleföretag med betydande marknadsinflytande har. Enligt förslaget kan skyldigheten att hyra ut radiomaster i fortsättningen gälla också andra företag än teleföretag. Avsikten med ändringen har beskrivits ovan i punkt 2.3.5 i allmänna motiveringen.

Den föreslagna bestämmelsen gäller emellertid endast de företag som redan agerar på kommunikationsmarknaderna. Skyldigheten att hyra ut kan enligt bestämmelsen åläggas bara en sådan instans som på kommersiella grunder frivilligt redan har hyrt ut en antennplats i en radiomast till teleföretag. Bestämmelsen påminner till denna del om den skyldighet som avses i 30 § i kommunikationsmarknadslagen att överlåta nyttjanderätt till kapaciteten i smartkort.

Med antennplats i en radiomast avses uttryckligen en ledig plats i en mast byggd för placering av antenner. Bestämmelserna gäller inte taket på ett höghus eller en annan motsvarande plats för egentlig placering av antenner.

42 §. Sammankoppling av mobiltjänster. Paragrafen föreslås bli upphävd som obehövlig. Orsaken till och målet med förslaget till ändring har klargjorts noggrannare ovan i punkterna 2.1.9 och 2.3.9 i allmänna motiveringen.

I paragrafen finns en bestämmelse om styrningen av telekommunikationen i ett särskilt fall. Enligt paragrafen skall telekommunikationen mellan ett mobilnät och andra kommunikationsnät styras via en fjärreteletjänst som väljs av ett teleföretag som tillhandahåller mobiltjänster.

Enligt 39 § 4 mom. har parterna rätt att komma överens om styrning av telekommunikationen med avvikelse från bestämmelsen i 42 §. Telekommunikation mellan mobilnät

och andra kommunikationsnät kan styras över fjärreteletjänsten eller genom direkta förbindelser mellan näten. Utgångspunkten är att parterna kommer överens om saken sinsemellan. Om en överenskommelse inte kan nås, bestäms styrningen av telekommunikationen enligt 42 §. Om båda kommunikationsnäten är mobilnät har, enligt bestämmelsen, det teleföretag från vars nät telekommunikationen utgår rätt att välja. Bestämmelsen gäller endast ett sådant teleföretag som Kommunikationsverket har ålagt sammankopplingsskyldighet. Upphävningen av bestämmelsen strider inte mot artiklarna 8 eller artiklarna 12 i tillträdesdirektivet.

50 §. Återkallande av nyttjanderätten till nummer eller prefix. Ändring föreslås i 2 mom. I momentet bestäms om hörande av teleföretag i samband med återkallande av nyttjanderätt. Enligt förslaget fogas en klargörande bestämmelse till momentet enligt vilken hörande är obehövligt, om ett företag med nyttjanderätt har upphört med verksamheten eller innehavaren av nyttjanderätten av någon annan orsak har upphört att existera.

Den föreslagna bestämmelsen strider inte mot artikel 5 i auktorisationsdirektivet eller artikel 6 i ramdirektivet.

70 §. Uppbindning. Enligt 1 mom. får priset på terminaler i GSM-mobilnät eller tillhörande nyttigheter inte vara beroende av om användaren också skaffar GSM-mobilnätanslutningen från försäljaren. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att uppbinding, avvikande från läget nu, är förbjudet endast i fråga om anslutningar och telefoner i GSM-mobilnätet.

Enligt förslaget konstateras i 2 mom. uttryckligen att uppbinding är tillåtet vid tecknandet av något annat än i 1 mom. avsett avtal för mobilnätanslutning. Syftet med bestämmelsen är att klargöra bestämmelsen i 1 mom. och understryka förändringen i förhållandet till situationen nu. I paragrafen hänvisas t.ex. till tredje generationens UMTS- och CDMA-mobilnät samt andra tekniker som i framtiden eventuellt kommer att tas i användning, såsom OFDM-mobilnät. Syftet med regleringen har till denna del beskrivits noggrannare ovan i punkt 3.1.1.

Mobiltelefonerna planeras vanligen så att en mobiltelefon som representerar ny teknik

också fungerar i ett mobilnät som använder gammal teknik. De 3G-mobiltelefoner som lanseras på marknaden fungerar således i allmänhet alltid även i GSM-nätet. Bestämmelsen i paragrafen skall inte tolkas så att förbudet mot uppbindning gäller sådana mobiltelefoner som använder ny mobiltelefon-teknik och även kan användas i GSM-nätet. Detta är naturligtvis inte bestämmelsens rätts- och ändamål som man eftersträvar genom att lindra förbudet mot uppbindning. Med terminaler i GSM-mobilnät avses i paragrafen alltså terminaler som enbart kan användas i GSM-nätet.

De flesta GSM-terminalerna på marknaden har också möjlighet till GPRS-mottagning. Dessa terminaler kallas ofta 2,5G terminaler. GPRS-telefonerna fungerar i GSM-nätet eftersom det inte finns något separat GPRS-mobilnät. Bestämmelsen i 70 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen skall därför tolkas så att en GSM-telefon som kan ta emot tjänster som är baserade på GPRS-teknik är en i 70 § avsedd terminal i GSM-mobilnätet.

På marknaden kommer det i framtiden emellertid även att finnas sådana GPRS-telefoner som fungerar både i GSM-mobilnät och i mobilnät som använder mera avancerad teknik. Inte ens för dessa terminaler är beredskapen för GPRS ett relevant kriterium när det övervägs till vilkendera av de två i 70 § i kommunikationsmarknadslagen avsedda kategorierna en terminal hör. Betydelsefullt är endast huruvida terminalen fungerar i ett mobilnät som använder mera avancerad teknik än GSM-standardens.

Enligt 2 mom. föreslås att teleföretaget skall tillhandahålla motsvarande kommunikationstjänst för användare även utan terminal. Bestämmelsen syftar till att trygga att anslutningstjänster som använder mera avancerad mobiltelefon-teknik är tillgängliga även för dem som av en eller annan orsak inte vill gå in för uppbindning. Enskilda avtalsvillkor i anslutningsavtalet, såsom prissättningen av samtal och månadsavgiften för anslutningen kan vara olika, men de tjänster som tillhandahålls genom förmedling av anslutningen skall vara likadana oberoende av om användaren skaffar en terminal eller inte. Bestämmelsen gäller alla användare, inte enbart

konsumenter.

Enligt 3 mom. föreslås att vid marknadsföring meddelas, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen, det totala beloppet av de tilläggskostnader som orsakas konsumenten genom uppbindningen. Enligt 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen skall det alltid, när konsumtionsnyttigheter bjuds ut tillsammans till ett gemensamt pris eller ett nedsatt pris, klart uppges erbjudandets innehåll och värde samt i fråga om konsumtionsnyttigheter som bjuds ut till ett gemensamt pris dessutom nyttigheternas pris var för sig. Vid marknadsföring som gäller uppbindning föreslås att det i fråga om anslutningar och mobiltelefoner därmed alltid skall meddelas deras pris var för sig. Ytterligare skall det vid marknadsföring enligt konsumentskyddslagen meddelas villkoren för hur erbjudandet kan utnyttjas, i synnerhet hur länge erbjudandet är i kraft samt begränsningar i fråga om mängd och andra begränsningar.

I fråga om marknadsföring skall, enligt förslaget, utöver konsumentskyddslagens generalklausul även kommunikationsmarknadslagens specialbestämmelse gälla enligt vilken konsumenten, vid sidan av de uppgifter som krävs i konsumentskyddslagen, skall meddelas de tilläggskostnader som konsumenten orsakas av uppbindningen. I paragrafen avsedda tilläggskostnader föreslås vara t.ex. högre priser på samtal och tjänster, högre månadsavgift eller någon annan motsvarande tilläggskostnad som gäller uppbindningen. Prissättningen bör jämföras med prissättningen av den kommunikationstjänst som teleföretaget med stöd av 2 mom. är skyldigt att erbjuda också utan uppbindning. Det föreslås att det totala beloppet av kostnaderna, dvs. de totala kostnaderna för avtalets giltighetsstid, meddelas vid marknadsföring.

Enligt 4 mom. föreslås att teleföretaget i samband med uppbindning, får teckna ett tidsbundet anslutningsavtal på högst två år med en konsument. Konsumenten har dessutom rätt att säga upp ett tidsbundet avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen, om han eller hon råkat i betalningssvårigheter till följd av svår sjukdom, arbetslöshet eller någon annan särskild omständighet, huvudsakligen utan att själv vara orsak till det.

Detta är ett s.k. socialt prestationshinder med hänvisning till vilket konsumenten kan bli befriad från ett tidsbundet anslutningsavtal innan avtalsperioden upphör. Det är 27 § i elmarknadslagen som har varit modell för bestämmelsen.

Vad som sker vid uppsägning av ett avtal med mobiltelefonen som konsumenten fått genom uppbindning blir beroende av avtalet mellan teleföretaget och konsumenten. Avgörandet föreslås bero på hur lång tid avtalsförhållandet ännu gäller vid uppsägningstidpunkten. Det rekommenderas att ställning i saken tas uttryckligen i teleföretagets standardavtalsvillkor, vilkas skälighet övervakas av Kommunikationsverket och Konsumentverket.

Enligt 5 mom. föreslås att villkoren i ett tidsbundet anslutningsavtal inte får ändras till nackdel för konsumenten under avtalsperioden. Ändringar som är gynnsamma för konsumentens avtalsrättsliga ställning är däremot tillåtna. Ändring av avtalsvillkor är dessutom tillåtna under avtalsperioden om ändringarna beror på ändringar i lagstiftningen eller myndighetsbeslut.

Enligt förslaget tillämpas de specialbestämmelser som gäller marknadsföring och avtalsvillkor i 3–5 mom. endast på avtal med konsumenter. Marknadsföring som är riktad till konsumenter är emellertid i praktiken svår att skilja från företagsmarknadsföringen, varför principerna om den i 3 mom. i själva verket sannolikt skulle tillämpas även i större omfattning.

Enligt förslaget får ett teleföretag med stöd av den uttryckliga bestämmelsen i 6 mom. förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbindning används för ett annat teleföretags anslutning. En uttrycklig undantagsbestämmelse är nödvändig, eftersom det enligt huvudregeln i 69 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen inte är tillåtet för teleföretag att hindra användare från att till ett allmänt kommunikationsnät ansluta radio- och teleterminalutrustning som uppfyller kraven i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar. Det i 6 mom. avsedda undantaget från huvudregeln gäller emellertid bara uppbindning, inte mobiltelefoner som säljs oberoende och inte alls GSM-telefoner. Bestämmelsen gäller både konsument- och fö-

retagsanslutningar.

Användningen av ett annat teleföretags anslutning kan i praktiken ske på många sätt. I GSM-mobilnätet används ett s.k. SIM-lås. Det är en teknisk egenskap hos smartkortet med vilket kortet låses så att telefonen bara kan använda en anslutning. Bestämmelsen i 6 mom. som gäller anslutningsspärr har man försökt formulera så teknikneutralt som möjligt och det hänvisar därmed inte enbart till tekniska arrangemang som motsvarar SIM-lås. Den i paragrafen avsedda spärren kunde också genomföras med villkor i anslutningsavtalet.

Hur spärren i praktiken är genomförd får teleföretaget således välja fritt. Av spärren förutsätts enbart att den efter en viss tid kan låsas upp. Enligt 6 mom. föreslås att spärren på konsumentens begäran måste hävas kostnadsfritt när anslutningsavtalet upphör, dock senast två år efter att anslutningsavtalet tecknats. Teleföretaget är således inte skyldigt att automatiskt häva spärren när anslutningsavtalet upphör, utan endast om konsumenten begär det. För hävandet får inte uppbäras någon avgift.

82 §. Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet. Båda momenten föreslås bli ändrade så att bestämmelserna tillämpningsområde utvidgas att gälla inte bara teleföretag utan också leverantörer av nummerupplysningstjänst. Nummerupplysningstjänsten är ett i kommunikationsmarknadslagen allmänt använt begrepp som avser en tjänst som förmedlar uppgifter om innehavare av telefonanslutningar och deras kontaktinformation antingen genom elektronisk förmedling över ett informationsnät eller per telefon.

Den föreslagna regleringen anknyter till bestämmelserna gällande kvaliteten på tjänsten i artikel 22 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Enligt artikeln skall medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har möjlighet att kräva att de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster offentliggör jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna. I bilaga III i direktivet avsedda parametrar, definitioner och mätmetoder kan vid behov användas när skyldighe-

ten att offentliggöra införs. Enligt bilagan är en av dessa parametrar svarstiden för nummerupplysningstjänster.

Nummerupplysningstjänster tillhandahålls nuförtiden i regel av andra företag än telefonföretagen. Enligt den nuvarande ordalydelsen kan inte ett sådant företag åläggas skyldighet att offentliggöra uppgifter. Avsikten med förslaget är att rätta till denna brist och lyfta upp lagstiftningen på den nivå direktivet förutsätter.

91 §. Prioriteringsfacilitet och prioriterade anslutningar. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till lagen. I momentet finns bestämmelser om användning av prioriteringsfaciliteten.

Med prioriteringsfacilitet avses en sådan egenskap hos en telefoncentral och en växel som anslutits till den samt hos ett serietelesystem som gör det möjligt att ge telekommunikation från vissa anslutningar i ett fast telefonnät företräde framför telekommunikation från andra anslutningar eller nummer. I paragrafen finns för närvarande bestämmelser endast om skyldigheten att utrusta telefoncentralerna och fastställandet av användargrupper. I paragrafen finns dessutom ett förbud mot att erbjuda faciliteten till allmänheten och att använda den under normaltids.

Om användning av prioriteringsfaciliteten under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen föreskrivs enligt gällande lag genom förordning av statsrådet. Det föreslås att till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken Kommunikationsverket beslutar om användningen av prioriteringsfaciliteten vid störningar under normala förhållanden. Bestämmelsen om prioriteringsfaciliteten motsvarar efter detta bestämmelserna om användningen av nödlägeskoppling i 92 §.

118 §. Skyldighet att höra parter. Ändring föreslås i 4 mom. Den föråldrade hänvisningen till den upphävda lagen om förvaltningsförfarande föreslås bli ändrad till en hänvisning till förvaltningslagen som kommit istället.

127 §. Ändringssökande. Det föreslås att 1 och 3 mom. ändras så att rätten att söka ändring genom besvär direkt hos högsta förvaltningsdomstolen utvidgas att gälla, utöver beslut som fattats med stöd av 126 § 4 mom.,

även alla beslut som fattats med stöd av 126 §. Avsikten med ändringen har beskrivits ovan i punkt 2.3.6 i allmänna motiveringen.

Besvärsvägen bestäms enligt förslaget entydigt i fortsättningen. Om beslutet har fattats med stöd av 16–20 eller 126 § söks ändring direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. I alla övriga fall söks ändring i Kommunikationsverkets beslut först hos förvaltningsdomstolen och först därefter hos högsta förvaltningsdomstolen. De föreslagna bestämmelserna strider inte mot artikel 4 i ramdirektivet.

Dessutom föreslås att 1 och 3 mom. ändras så att ett beslut Kommunikationsverket som fattat i ärendet kan i alla situationer verkställas genast, om inte besvärsmyndigheten bestämmer att verkställandet av beslutet skall avbrytas. Genom bestämmelsen genomförs artikel 4.1 i ramdirektivet. I enlighet med direktivets anda skall, enligt förslaget, avbrott i verkställigheten vara undantag och det skall tillgripas endast i mycket välmotiverade fall.

I 3 mom. föreslås att hänvisningen till kommunikationsministeriets beslut slopas, eftersom hänvisningen är felaktig. Ministeriet fattar inga överklagbara beslut med stöd av 16–20 §. Ett beslut av ministeriet som fattas med stöd av 16 § och gäller marknadsdefinition är inte överklagbart på grund av det uttryckliga förbudet mot ändringssökande i 16 § 3 mom. Det gäller alltså en ändring av rent lagteknisk natur.

138 a §. Elektronisk delgivning av Kommunikationsverkets beslut. Det föreslås att en ny 138 a § fogas till lagen. I paragrafen finns bestämmelser om delgivning av Kommunikationsverkets beslut genom förmedling av elektronisk post eller webbsidor. Avsikten med ändringen har beskrivits ovan i punkt 2.3.7 i allmänna motiveringen.

I 1 mom. första meningen finns en bestämmelse enligt vilken elektronisk delgivning alltid förutsätter samtycke av en part. Detta är nödvändigt i synnerhet eftersom det ofta även ingår affärshemligheter i Kommunikationsverkets beslut, vid delgivning av vilka särskild noggrannhet måste iakttas.

Samtycke kan ges i fri form. Det skall dock vara uttryckligt. En part kan ge sitt samtycke i alla stadier av ett enskilt förfarande, och också allmänna, så att samtycket gäller tills

vidare alla delgivningar som gäller personen ifråga. En part kan alltid, när parten så önskar, också återkalla sitt samtycke. I samband med samtycket ger parten också en e-postadress som delgivningen skall sändas till.

Enligt förslaget bestäms 1 mom. andra meningen när den elektroniska delgivningen anses ha skett. Enligt bestämmelsen anses beslutet ha delgivits då mottagaren sänder en kvittering till Kommunikationsverket att meddelandet lästs. Med läskvitto avses i bestämmelsen inte endast det egentliga e-postmeddelande som parten sänder, utan även ett av e-postsystemet förmedlat automatiskt meddelande om att e-postmeddelandet har öppnats. Genom att delgivningstidpunkten definieras på basis av läskvittot betonas ytterligare även att elektronisk specialdelgivning endast kan ske med partens samtycke. Om parten inte sänder ett läskvitto måste Kommunikationsverket utföra delgivning på det sätt som förvaltningslagen förutsätter.

I 2 mom. finns bestämmelser om delgivning förmedlad genom webbsidor. Med webbsidor avses sådana internetsidor som tillhör verket och är avsedda för allmänheten och till vilka alla som önskar det har fritt tillträde. Med publicering avses utläggning av ett meddelande om beslutet på webbplatsen så att det är tillgängligt för alla som önskar det. Beslutet publiceras inte på webbplatsen, enbart ett meddelande om att beslut har givits.

I den första meningen i 1 mom. ingår en bestämmelse om förutsättningarna för allmän elektronisk delgivning. Enligt bestämmelsen kan delgivning enligt 2 mom. användas bara då normal delgivning inte är möjlig på grund av sökandens bristfälliga, felaktiga eller obefintliga kontaktinformation. I praktiken kan det gälla situationer då den ursprungliga handlingen har gjorts bristfälligt eller felaktigt eller situationer då det i kontaktinformationen senare har skett någon väsentlig ändring som inte har meddelats Kommunikationsverket och det av dessa orsaker är omöjligt att nå personen i fråga. I detta fall är det inte möjligt att skaffa samtycke av personen i fråga att bifogas e-postdelgivningen, eftersom personen inte kan nås med den kontaktinformation som givits.

I den andra meningen i momentet finns en bestämmelse när delgivningen anses ha skett. Enligt bestämmelsen anses ett beslut ha delgivits en månad efter det meddelandet har publicerats. När personen i fråga egentligen får meddelandet om beslutet har ingen betydelse.

I den tredje meningen av momentet finns en bestämmelse om det obligatoriska fakta-innehållet i det publicerade meddelandet. Enligt förslaget bör det i det meddelande som offentligt finns tillgängligt konstateras att beslutets delfående anses ha skett en månad efter det meddelandet publicerats. Av meddelandet bör det dessutom framgå vilket beslut det gäller. I meddelandet får inte ingå någon redogörelse för innehållet i beslutet eller vilket slutresultat man kommit fram till i ärendet. Avsikten är endast att förmedla mottagaren information om möjligheten att ta del av det beslut delgivningen gäller och om leveransen av delgivningen. Kommunikationsverkets uppgift är att vid behov i efterskott styrka att delgivningen har utförts på det sätt som lagen förutsätter. Detta kan ske t.ex. genom att lagra en kopia av webbsidan med meddelandet i elektronisk form i det arkiv Kommunikationsverket upprätthåller.

Enligt 3 mom. skall Kommunikationsverket i övrigt iakta vad som bestäms i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Lagen är en allmän lag om elektronisk kommunikation som tillämpas, om inte annat har föreskrivits. Hänvisningen i momentet är således endast informativ.

Enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet får övriga handlingar än beslut, från vars delgivning tiden för ändringssökande börjar löpa eller som skall delges parten för att träda i kraft, delges den som saken gäller i formen av ett elektroniskt meddelande på det sätt som personen i fråga uppgett. Kommunikationsverket kan då t.ex. höra parten elektroniskt på det sätt parten uppgett i mycket fri form.

I lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet finns dessutom bestämmelser bl.a. om hur ankomsttiden för ett elektroniskt meddelande definieras, hur bekräftelse av att ett elektroniskt dokument

har mottagits sker och om diarieföring eller registrering av ett sådant dokument. I lagen föreskrivs också om teknisk bearbetning av elektroniska meddelanden och överföring av elektroniska dokument.

Ikraftträdandebestämmelse. I 1 mom. är den vanliga bestämmelsen om lagens ikraftträdande.

Enligt 2 mom. föreslås 70 § bli ändrad endast temporärt. Lagändringen syftar dock till att gälla bara tre år från den ändrade lagens ikraftträdande. Därefter återgår 70 § till sin nuvarande formulering. Uppbindningsregleringens konsekvenser för marknaden och konsumenterna kommer att följas upp under lagens hela giltighetstid.

Enligt 3 mom. föreslås att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I propositionen finns inga förslag om nya normgivningsbemyndiganden.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1. Inledning

I propositionen föreslås flera ändringar i kommunikationsmarknadslagen. En del av ändringarna är betydelsefulla även ur grundlagssynvinkel. Förslaget som gäller ändring av televerksamhetsanmälan har samband med den i grundlagen tryggade näringsfriheten (GL 18 §). Skyldigheten att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen anknyter till egendomsskydd (GL 15 §). Ändringen som gäller ändringssökande anknyter till bestämmelserna i grundlagen om ändringssökande (GL 21 §). Ändringen som gäller kommunikationsmarknadsavgiften skall bedömas utifrån de bestämmelser som reglerar avgifter och skatter (GL 81 §)

De viktigaste förslagen i grundlagshänseende är förslagen om tvånget att upplåta antennplats och bedömningen av kommunikationsmarknadsavgift.

4.2. Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. grundlagen har var och en rätt att i enlighet med lag skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har tidigare behandlat frågor som gäller näringsfrihet bl.a. i utlåtandena GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 19/1998 rd (lagen om televisions- och radioverksamhet), GrUU 4/2000 rd (naturgasmarknadslagen) och GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen).

Utskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat att näringsfriheten inte får begränsas utan synnerligen giltigt skäl. T.ex. skyddet av personers hälsa och säkerhet eller andra viktiga och starka samhälleliga intressen kan anses vara ett sådant skäl. Begränsningarna skall framgå på lagnivå, eftersom det gäller begränsning av en grundläggande rättighet.

I propositionen föreslås att 14 § 2 mom. i den lag som reglerar televerksamhetsanmälan ändras så att det i momentet för tydlighetens skull införs en bestämmelse om Kommunikationsverkets rätt att också på eget initiativ konstatera att verksamheten vid ett teleföretag har upphört. I förslaget är det inte till denna del fråga om reglering av verksamheten i ett företag som idkar televerksamhet. Enligt ordalydelsen i paragrafen gäller det endast konstaterande av ett visst faktum. Myndigheten har inte utifrån den nya bestämmelsen rätt att förhindra idkandet av allmän televerksamhet. Den föreslagna regleringen inverkar inte på företagets rättsliga ställning. Bestämmelsen begränsar därmed inte näringsfriheten.

4.3. Egendomsskydd

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Om expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms i lag. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis behandlat ärendet bl.a. i utlåtandena GrUU 1/1996 rd (ändring av te-

lslagen), GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 4/2000 rd (naturgasmarknadslagen), GrUU 34/2000 rd och GrUU 5/2001 rd (ändring av telemarknadslagen) samt GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden) och GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen).

Utskottets praxis hittills kan sammanfattas till att förpliktelserna stämmer överens med grundlagen med hänsyn till egendomens speciella karaktär, om skyldigheterna finns inskrivna i tydliga bestämmelser och är skäligen avseende på ägaren (GrUU 34/2000). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis även ansett det vara en viktig punkt att skyldigheterna begränsas av ägarens befintliga behov och skäligen behov i framtiden.

Utskottet har konstaterat bl.a. att för teleföretagens del är det fråga om särskild egendom, som bara används för en viss typ av verksamhet och förpliktelser i samband med den. Utskottet har ansett att förpliktelserna till sin karaktär är lämpliga med tanke på egendomens speciella art.

I propositionen föreslås att 24 § 2 mom. som reglerar skyldigheten att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen ändras så att den i paragrafen föreskrivna skyldigheten att hyra ut inte längre förutsätter samtycke av en användare som på basis av ett anslutningsavtal förfogar över abonnentförbindelsen. Syftet med bestämmelsen har beskrivits noggrannare ovan i punkterna 2.1.4 och 2.3.4.

Den gällande 24 § är stiftad med grundlagsutskottets medverkan. Den nu föreslagna ändringen innebär bara en minimal förändring jämfört med läget nu. Den nuvarande bestämmelsen är inkonsekvent, eftersom den förutsätter samtycke från en krets som egentligen inte ens har avtalsbaserad rätt att bestämma om det objekt som skyldigheten att hyra ut gäller. Förslaget strider då inte mot bestämmelserna om egendomsskydd i grundlagen.

I propositionen föreslås att 26 § 2 mom. som reglerar skyldigheten att hyra ut antennplatser i en radiomast ändras så att skyldigheten att hyra ut antennplatser kan gälla också andra företag än teleföretag.

Den gällande 26 § är stiftad med grund-

lagsutskottets medverkan. Den nu föreslagna ändringen innebär dock på principiell nivå en betydelsefull utvidgning av den nuvarande regleringen, eftersom den gör det möjligt ålägga att även andra företag än teleföretag skyldighet att upplåta egendom.

Utvidgning av bestämmelsens tillämpningsområde på det föreslagna sättet är dock nödvändigt. Den nuvarande ordalydelsen i lagen gör det möjligt att kringgå lagen på ett synnerligen enkelt sätt så att innehavet av master utlokaliseras till ett särskilt företag som inte uppfyller rekvisitet för teleföretag enligt lagen. Skyldigheten att hyra ut antennplatser kan inte enligt den nuvarande lagen åläggas ett sådant företag enligt den nuvarande lagen. Avsikten med den föreslagna ändringen är att rätta till denna missförhållande.

Skyldigheten att hyra ut skall enligt förslaget dock fortfarande gälla bara de företag som agerar på kommunikationsmarknaderna, eftersom skyldigheten enligt förslaget bara kan åläggas sådana företag som redan hyr ut antennplatser i en radiomast till teleföretag. Förutsättningen för att ålägga skyldighet att hyra ut skall dessutom vara att det inte är ändamålsenligt att bygga en parallell radiomast av en orsak som beror på miljövard, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak. Åläggandet av skyldigheten skulle då vara en godtagbar orsak.

Bestämmelsen kan inte, med beaktande av dess avsikt, anses strida mot bestämmelserna om egendomsskydd i grundlagen.

4.4. Bestämmelserna om ändringssökande

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning skall tryggas genom lag.

I propositionen föreslås att 127 § 1 och 3 mom. ändras så att rätten att söka ändring genom besvär direkt hos högsta förvaltningsdomstolen utvidgas att gälla, utöver beslut som fattats med stöd av 126 § 4 mom., även alla beslut som fattats med stöd av 126 §. Syftet med bestämmelsen har beskrivits ovan i punkterna 2.1.6 och 2.3.6.

Grundlagsutskottet behandlade den gällande 127 § i sitt utlåtande GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen). I utlåtandet har det inte tagits ställning till en direkt besvärsmöjlighet.

Syftet med den föreslagna ändringen är att förhållningssättet för besvärssökande så att det inte längre beror på vilket sätt saken anhängiggjorts. För parterna bibehålls rätten till ändringssökande. Bestämmelsen strider inte mot 21 § i grundlagen, eftersom det i 21 § i grundlagen endast bestäms om rätten att söka ändring i förvaltningsbeslut, inte om besvärsvägen.

I 98 och 99 § i grundlagen som behandlar domstolsväsendets uppbyggnad konstateras bl.a. att högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna är allmänna förvaltningsdomstolar och att den högsta domsrätten i förvaltningsmål utövas av högsta förvaltningsdomstolen. Inte heller i dessa bestämmelser tas det ställning till om besvärsvägen har ett eller två steg. Förslaget strider därför inte heller mot 98 eller 99 § i grundlagen.

4.5. Avgifter och skatter

Enligt 81 § 1 mom. i grundlagen bestäms om statsskatt genom lag, som skall innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. Skattskyldighetens omfattning skall entydigt framgå av skattelagen. Bestämmelserna i lagen skall också vara på så vis exakta att de tillämpande myndigheterna har bunden prövning när de fastställer skatten. De allmänna grunderna för de statliga myndigheternas tjänsteåtgärder, tjänster och övriga verksamhet samt avgifternas storlek utfärdas med stöd av 81 § 2 mom. i grundlagen genom lag.

Grundlagsutskottet har behandlat gränsdragningen mellan skatter och avgifter åt

minstone i sitt utlåtande GrUU 66/2002 rd om järnvägslagen, i sitt utlåtande GrUU 67/2002 rd om finansinspektionen samt i sina utlåtanden GrUU 61/2002 rd och GrUU 3/2003 rd, som båda gällde kommunikationsmarknadslagen. Ärendet har också behandlats i utlåtandet GrUU 9/2004 rd om lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden skissat vissa villkor som avgiften bör uppfylla för att den i konstitutionellt hänseende skall vara avgift och inte skatt. Enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkningspraxis är det utmärkande för avgifter att de utgör ersättningar eller vederlag för service som tillhandahålls av det allmänna. Övriga betalningar till staten är däremot i konstitutionellt hänseende i allmänhet skatter.

De prestationer som det tas ut avgifter för bör gå att specificera på något vis. Om ett penningbelopp allmänt tas ut för finansiering av någon verksamhet är det snarare fråga om en konstitutionell skatt än en avgift. Även om förutsättningen för avgiftens natur inte ens är full kostnads motsvarighet skall emellertid avgiftens storlek och grunderna för bestämmande av den bevara något slag av samband med de kostnader som föranleds av produktionen av prestationen. Ju större skillnaden mellan en avgift och kostnaderna för produktion av en prestation är, inte minst i samband med en offentligrättslig uppgift, desto närmare ligger det till hands att betrakta prestationen som en skatt.

Det spelar också en viss roll om det är frivilligt eller obligatoriskt att ta emot prestationen. Det talar för en skatt om det inte går att tacka nej till prestationer som någon är skyldig att tillhandahålla och skyldigheten direkt med stöd av lag gäller rättssubjekt som uppfyller vissa rekvisit.

Att en penningprestation möjligen har ett begränsat syfte spelar enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis ingen roll vid bedömningen av prestationens konstitutionella natur.

I propositionen föreslås att till 15 a §, som reglerar kommunikationsavgiften, fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket kommunikationsavgiften inte återbärs även om teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsbe-

rioden. Det föreslås att till 15 b §, som reglerar den omsättning som ligger till grund för bestämmande av avgiftsklass, fogas nya 2 och 3 mom. om avgiftsskyldighet och bestämmande av avgiftsklass i vissa specialsituationer. För avsikten med bestämmelserna har redogjorts närmare under punkt 2.3.2 ovan i motiveringen.

De nuvarande bestämmelserna om kommunikationsavgiften (15 a–c § har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. De föreslagna nya bestämmelserna är klart avgränsade och avsikten med dem är att i detalj reglera vissa specialsituationer som vanligen förekommer vid bestämmande av avgiftsskyldighet. Bestämmelserna strider därmed inte mot bestämmelserna i 81 § i grundlagen.

I propositionen föreslås dessutom att till lagen fogas en ny 15 d § om Kommunikationsverkets rätt att i vissa fall uppskatta avgiftens belopp. Enligt paragrafen kan Kommunikationsverket uppskatta den omsättning som ligger till grund för avgiften, om inte tillräckligt tillförlitlig utredning kan fås om omsättningen på grund av att bokslutet fattas eller på grund av något annat därmed jämförbart synnerligen vägande skäl. Förutsättningen för uppskattningen är då att ett annat förfarande är omöjligt.

Enligt grundlagsutskottets praxis skall bestämmelserna i lagen vara såtillvida exakt utformade att den prövningsrätt som de myndigheter som tillämpar lagen har när det gäller att bestämma skattens storlek skall vara bunden (t.ex. GrUU 67/2002 rd m.m.) Enligt förslaget skall Kommunikationsverket i sin bedömning ta hänsyn till hur omfattande teleföretagets verksamhet är, teleföretagets marknadsställning, uppgifter om av företaget tillhandahållna tjänster, kundvolym och fakturering, jämförbara uppgifter om andra teleföretag som tillhandhåller motsvarande tjänsteutbud och övriga på saken inverkan omständigheter. Uppskattningen är därmed inte fri prövning utan den skall ta hänsyn till all befintlig information om omständigheter som inverkar på omsättningens storlek.

4.6. Slutledning

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det är trots allt önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen inbegås.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av kommunikationsmarknadslagen och om temporär ändring av 70 § i kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 42 §,
 ändras 14 § 2 mom., 16 § 2 mom., 24 § 2 mom., 26 §, 50 § 2 mom. och temporärt 70 §,
 samt 82 §, 118 § 4 mom. och 127 § 1 och 3 mom.,
 fogas till 15 a § nya 3 och 4 mom., till 15 b § nya 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2
 mom. blir 4 mom., till 26 § ett nytt 3 mom., till 91 § ett nytt 5 mom. och till lagen nya 15 d
 och 138 a § som följer:

14 §

Televerksamhetsanmälan

Kommunikationsverket skall underrättas om förändringar i uppgifterna i televerksamhetsanmälan och om att verksamheten upphör. Kommunikationsverket kan även på eget initiativ konstatera att teleföretagets verksamhet upphört, om verket får tillförlitlig utredning om att verksamheten upphört.

15 a §

Kommunikationsmarknadsavgift

I 15 d § föreskrivs om bestämmande av kommunikationsmarknadsavgiften under det första året av verksamhet.

Kommunikationsmarknadsavgiften återbärs inte, även om teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden.

15 b §

Omsättning som ligger till grund för fastställandet av avgiftsklass

Om det under tiden mellan utgången av den föregående räkenskapsperioden och tidpunk-

ten för utfärdandet av avgiftsbeslutet har inträffat förändringar i teleföretagets koncernförhållanden, bestäms avgiftsklassen på basis av hur stor företagets andel har varit av televerksamhetens omsättning under den föregående avslutade räkenskapsperioden.

Om televerksamheten under tiden mellan utgången av den föregående årets räkenskapsperiod och tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet har överlåtits till ett annat företag, hänförs avgiftsskyldigheten till det företag som bedriver allmän televerksamhet vid tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet. Vid bestämmande av dess avgiftsklass beaktas den omsättning som fastställts för den överlåtna televerksamheten för den föregående avslutade räkenskapsperioden.

Om teleföretagets räkenskapsperiod avviker från kalenderåret omvandlas dess omsättning så att den motsvarar omsättningen för ett kalenderår genom att omsättningen multipliceras med talet 12 och divideras med antalet månader under räkenskapsperioden.

15 d §

Bestämmande av avgiftsskyldigheten i vissa undantagssituationer

Kommunikationsverket kan uppskatta den omsättning som ligger till grund för avgiften, om inte tillräckligt tillförlitlig utredning kan fås om omsättningen på grund av att bokslutet fattas eller på grund av något annat syn-

nerligen vägande skäl. Vid bedömningen skall följande beaktas:

- 1) hur omfattande teleföretagets verksamhet är
- 2) teleföretagets marknadsställning
- 3) uppgifter om av företaget tillhandahållna tjänster, kundvolym och fakturering
- 4) jämförbara uppgifter om andra teleföretag som tillhandahåller motsvarande tjänstutbud
- 5) övriga på saken inverkan omständigheter.

16 §

Marknadsdefinition

Kommunikationsverket skall samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. Om kommunikationsministeriet anser att det i Finland är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på någon rekommendation av Europeiska gemenskapernas kommission, görs marknadsdefinitionen genom ett beslut av kommunikationsministeriet.

24 §

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen

Sådan skyldighet föreligger dock inte, om uthyrningen leder till att datasekretessen äventyras eller om det är tekniskt oändamålsenligt eller annars oskäligt för nätföretaget.

26 §

Skyldighet att hyra ut kabelkanaler och antennplatser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att

till teleföretag hyra ut en antennplats i en radiomast eller en kabelkanal.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 19 § ålägga även andra företag än företag med betydande marknadsinflytande den skyldighet som avses i 1 mom., om det av en orsak som beror på miljövård, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak inte är ändamålsenligt att bygga en parallell kabelkanal eller radiomast.

Skyldigheten att hyra ut antennplatser i en radiomast kan på de i 2 mom. avsedda grunderna åläggas också andra företag än teleföretag, om företagen hyr ut antennplatser till något teleföretag.

50 §

Återkallande av nyttjanderätten till nummer eller prefix

Nyttjanderätten till ett nummer eller prefix kan återkallas även om det finns något annat motsvarande synnerligen vägande skäl som har samband med en klar och effektiv numrering eller användarnas intresse, och innehavaren av nyttjanderätten till numret eller prefixet har getts möjlighet att inom en månad föra fram sin uppfattning i saken. Hörande är obehövligt, om ett företag med nyttjanderätt har upphört med verksamheten eller innehavaren av nyttjanderätten av någon annan orsak har upphört att existera.

70 §

Uppbindning

Priset på terminaler i GSM-mobilnät eller tillhörande nyttigheter får inte vara beroende av om användaren köper även GSM-mobilnätsanslutningen av försäljaren (*uppbinding*).

Uppbindning är tillåtet vid tecknande av något annat än i 1 mom. avsett avtal för mo-

bilnätsanslutning. Teleföretag skall tillhandahålla användare motsvarande kommunikationstjänster även utan terminal.

I marknadsföringen skall, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen, även meddelas det totala beloppet för de tilläggskostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

I samband med uppbinding får teleföretag med konsumenter teckna ett tidsbundet anslutningsavtal på högst två år. Konsumenten har rätt att säga upp ett tidsbundet avtal så att avtalet upphör två veckor efter uppsägningen, om han eller hon, huvudsakligen utan att själv vara orsak till det, råkat i betalningssvårigheter till följd av svår sjukdom, arbetslöshet eller någon annan särskild omständighet.

Villkoren i ett tidsbundet anslutningsavtal får inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. En ändring av avtalsvillkoren är emellertid tillåten, om behovet av ändringen föranleds av ändringar i lagstiftningen eller myndighetsbeslut.

Teleföretag får förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren måste på konsumentens begäran hävas kostnadsfritt när anslutningsavtalet upphör, dock senast två år efter att anslutningsavtalet tecknats.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Kommunikationsverket kan genom sitt beslut ålägga ett teleföretag eller en leverantör av nummerupplysningstjänster en skyldighet att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster företaget tillhandahåller.

I beslutet skall anges vilka uppgifter som skall offentliggöras och på vilket sätt de skall offentliggöras. Uppgifterna kan bland annat gälla leveranstid för anslutningar, felfrekvens per anslutning, tid för reparation av fel, uppkopplingstid, svarstid för nummerupplysningstjänsten och fakturerings korrekthet.

91 §

Prioriteringsfacilitet och prioriterade anslutningar

Om användningen av prioriteringsfaciliteten under undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen bestäms genom förordning av statsrådet. Kommunikationsverket beslutar om användningen av prioriteringsfaciliteten vid störningar under normala förhållanden.

118 §

Skyldighet att höra parter

I förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs i övrigt om myndigheters skyldighet att höra parter.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av något annat lagrum än 16–20 § eller 126 § får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Ett beslut av kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20 § och 126 § samt beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Ett beslut av Kommunikationsverket skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

138 a §

Elektronisk delgivning av Kommunikationsverkets beslut

Kommunikationsverkets beslut kan med en parts samtycke delges med elektronisk post. Beslutet anses ha delgivits då parten sänder till Kommunikationsverket en kvittering om att meddelandet har lästs.

Om en part i ett i denna lag avsett förvaltningsbeslut har lämnat Kommunikationsverket kontaktinformation som är väsentligt bristfällig eller felaktig eller inte har anmält väsentlig kontaktinformation, och om denna information inte heller senare blivit rättad eller kompletterad och delgivning av beslutet inte av denna orsak är möjlig på annat sätt än som en i 62 § i förvaltningslagen avsedd of-

fentlig delgivning, kan Kommunikationsverket delge beslutet även genom att publicera ett meddelande i ärendet på sina webbsidor. Ett beslut anses ha delgivits en månad efter det meddelandet har publicerats. I meddelandet skall finnas uppgift om när publicering skett och när beslutet anses ha blivit delgivet.

Kommunikationsverket skall i övrigt iaktta vad som bestäms i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

—————
Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagens 70 § gäller dock bara tre år från ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 10 juni 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Ulla-Maj Widenroos*

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen och om temporär ändring av 70 § i kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 42 §,
ändras 14 § 2 mom., 16 § 2 mom., 24 § 2 mom., 26 §, 50 § 2 mom. och temporärt 70 §,
 samt 82 §, 118 § 4 mom., 127 § 1 och 3 mom.
fogas till 15 a § nya 3 och 4 mom., till 15 b § nya 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2
 mom. blir 4 mom., till 26 § ett nytt 3 mom., till 91 § ett nytt 5 mom. och till lagen nya 15 d
 och 138 a § som följer:

Gällande lydelse

14 §

Televerksamhetsanmälan

I en televerksamhetsanmälan skall lämnas
 alla de uppgifter som behövs för tillsynen.
 Närmare bestämmelser om televerksam-
 hetsanmälan innehåll utfärdas genom för-
 ordning av kommunikationsministeriet.

Kommunikationsverket skall underrättas
 om förändringar i uppgifterna i televerk-
 samhetsanmälan och om att verksamheten
 upphör.

15 a §

Kommunikationsmarknadsavgift

Teleföretag som bedriver anmälningsplik-
 tig eller koncessionsberoende televerksam-
 het är skyldiga att till Kommunikationsver-
 ket betala en årlig kommunikationsmark-
 nadsavgift. Kommunikationsmarknadsav-
 gift tas inte ut för omsättning av sådan tele-
 visions- eller radioverksamhet som avses i
 lagen om television- och radioverksamhet.
 Kommunikationsmarknadsavgiften motsva-

Föreslagen lydelse

14 §

Televerksamhetsanmälan

—————
 Kommunikationsverket skall underrättas
 om förändringar i uppgifterna i televerk-
 samhetsanmälan och om att verksamheten
 upphör. *Kommunikationsverket kan även på
 eget initiativ konstatera att teleföretagets
 verksamhet upphört, om verket får tillförlit-
 lig utredning om att verksamheten upphört.*

15 a §

Kommunikationsmarknadsavgift

rar Kommunikationsverkets kostnader för skötseln av sådana uppgifter som gäller teleföretag och som avses i denna lag, med undantag för de uppgifter som avses i 49 §.

Avgiftsklass	Omsättning (milj. €)	Antal enheter
1	under 1	2
2	1– under 2	4
3	2–under 4	7
4	4–under 8	14
5	8– under 16	26
6	16–under 32	50
7	32–under 64	94
8	64–under 128	179
9	128–under 256	340
10	256–under 512	645
11	512–under 1024	1226
12	1024 eller högre	2330

15 b §

Omsättning som ligger till grund för bestämmande av avgiftsklass

Om ett teleföretag ingår i en koncern enligt 1 kap. 6 § bokföringslagen (1336/1997), är grunden för teleföretagets avgift företagets andel av den gemensamma omsättningen för den televerksamhet som de avgiftsskyldiga teleföretag som ingår i samma koncern bedrivit i Finland, minskad med bolagens inbördes omsättning av verksamheten. Avgiften bestäms på samma sätt också i sådana fall då moderbolaget inte är finländskt.

I 15 d § föreskrivs om bestämmande av kommunikationsmarknadsavgiften under det första året av verksamhet.

Kommunikationsmarknadsavgiften återbärs inte, även om teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden.

15 b §

Omsättning som ligger till grund för fastställandet av avgiftsklass

Om det under tiden mellan utgången av den föregående räkenskapsperioden och tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet har inträffat förändringar i teleföretagets koncernförhållanden, bestäms avgiftsklassen på basis av hur stor företagets andel har varit av televerksamhetens omsättning under den föregående avslutade räkenskapsperioden.

Genom förordning av kommunikationsministeriet kan det utfärdas närmare bestämmelser om hur de uppgifter som behövs för bestämmande av avgift skall anmälas till Kommunikationsverket.

Om televerksamheten under tiden mellan utgången av det föregående årets räkenskapsperiod och tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet har överlåtits till ett annat företag, hänförs avgiftsskyldigheten till det företag som bedriver allmän televerksamhet vid tidpunkten för utfärdandet av avgiftsbeslutet. Vid bestämmande av dess avgiftsklass beaktas den omsättning som fastställts för den överlåtna televerksamheten för den föregående avslutade räkenskapsperioden.

Om teleföretagets räkenskapsperiod avviker från kalenderåret omvandlas dess omsättning så att den motsvarar omsättningen för ett kalenderår genom att omsättningen multipliceras med talet 12 och divideras med antalet månader under räkenskapsperioden.

—————

15 d §

Bestämmande av avgiftsskyldigheten i vissa undantagssituationer

Kommunikationsverket kan uppskatta den omsättning som ligger till grund för avgiften, om inte tillräckligt tillförlitlig utredning kan fås om omsättningen på grund av att bokslutet fattas eller på grund av något annat synnerligen vägande skäl. Vid bedömningen skall följande beaktas:

- 1) hur omfattande teleföretagets verksamhet är
- 2) teleföretagets marknadsställning
- 3) uppgifter om av företaget tillhandahållna tjänster, kundvolym och fakturering
- 4) jämförbara uppgifter om andra teleföretag som tillhandahåller motsvarande tjänsteutbud
- 5) övriga på saken inverkan omständigheter.

16 §

Marknadsdefinition

Kommunikationsverket skall genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunikationsmarknader.

Kommunikationsverket skall samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. Om kommunikationsministeriet anser att en marknadsdefinition skall göras på ett sätt som avviker från Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendation om marknadsdefinitioner, görs marknadsdefinitionen genom ett beslut av kommunikationsministeriet.

Ändring i ett beslut om marknadsdefinition får inte sökas särskilt.

24 §

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen

Sådan skyldighet föreligger dock inte, om uthyrningen leder till att datasekretessen äventyras eller om det är tekniskt oändamålsenligt eller annars oskäligt för nätföretaget eller sker utan samtycke av en användare som på basis av ett anslutningsavtal förfogar över abonnentförbindelsen.

26 §

Skyldighet att hyra ut kabelkanaler och antennplatser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag hyra ut en antennplats i en radiomast eller en kabelkanal.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 19 § ålägga även andra företag än företag med betydande marknadsinflytande

16 §

Marknadsdefinition

Kommunikationsverket skall samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. Om kommunikationsministeriet anser att det i Finland är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på någon rekommendation av Europeiska gemenskapernas kommission, görs marknadsdefinitionen genom ett beslut av kommunikationsministeriet.

24 §

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen

Sådan skyldighet föreligger dock inte, om uthyrningen leder till att datasekretessen äventyras eller om det är tekniskt oändamålsenligt eller annars oskäligt för nätföretaget.

26 §

Skyldighet att hyra ut kabelkanaler och antennplatser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag hyra ut en antennplats i en radiomast eller en kabelkanal.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 19 § ålägga även andra företag än företag med betydande marknadsinflytande

Gällande lydelse

den skyldighet som avses i 1 mom., om det av en orsak som beror på miljövard, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak inte är ändamålsenligt att bygga en parallell radiomast eller kabelkanal.

42 §

Sammankoppling av mobiltjänster

Telekommunikationen mellan ett mobilnät och andra kommunikationsnät skall styras via en fjärrteletjänst som väljs av ett teleföretag som tillhandahåller mobiltjänster.

50 §

Återkallande av nyttjanderätten till nummer eller prefix

Nyttjanderätten till ett nummer eller prefix kan återkallas även om det finns något annat motsvarande synnerligen vägande skäl som har samband med en klar och effektiv numrering eller användarnas intresse, och innehavaren av nyttjanderätten till numret eller prefixet har getts möjlighet att inom en månad föra fram sin uppfattning i saken.

Föreslagen lydelse

den skyldighet som avses i 1 mom., om det av en orsak som beror på miljövard, naturskydd eller markanvändningsplanering eller någon annan därmed jämförbar orsak inte är ändamålsenligt att bygga en parallell kabelkanal eller radiomast.

Skyldigheten att hyra ut antennplatser i en radiomast kan på de i 2 mom. avsedda grunderna åläggas också andra företag än teleföretag, om företagen hyr ut antennplatser till något teleföretag.

(upphävs)

50 §

Återkallande av nyttjanderätten till nummer eller prefix

Nyttjanderätten till ett nummer eller prefix kan återkallas även om det finns något annat motsvarande synnerligen vägande skäl som har samband med en klar och effektiv numrering eller användarnas intresse, och innehavaren av nyttjanderätten till numret eller prefixet har getts möjlighet att inom en månad föra fram sin uppfattning i saken. *Hörande är obehövligt, om ett företag med nyttjanderätt har upphört med verksamheten eller innehavaren av nyttjanderätten av någon annan orsak har upphört att existera.*

70 §

Förbud mot uppbinding

Priset på terminaler i mobilnät eller tillhörande nyttigheter får inte vara beroende av om användaren också skaffar mobilnätanslutningen från försäljaren.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Kommunikationsverket kan genom sitt beslut ålägga ett teleföretag en skyldighet

70 §

Uppbinding

Priset på terminaler i GSM-mobilnät eller tillhörande nyttigheter får inte vara beroende av om användaren köper även GSM-mobilnätanslutningen av försäljaren (uppbinding).

Uppbinding är tillåtet vid tecknande av något annat än i 1 mom. avsett avtal för mobilnätanslutning. Teleföretag skall tillhandahålla användare motsvarande kommunikationstjänster även utan terminal.

I marknadsföringen skall, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen, även meddelas det totala beloppet för de tilläggskostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

I samband med uppbinding får teleföretag med konsumenter teckna ett tidsbundet anslutningsavtal på högst två år. Konsumenten har rätt att säga upp ett tidsbundet avtal så att avtalet upphör två veckor efter uppsägningen, om han eller hon, huvudsakligen utan att själv vara orsak till det, råkat i betalningssvårigheter till följd av svår sjukdom, arbetslöshet eller någon annan särskild omständighet.

Villkoren i ett tidsbundet anslutningsavtal får inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. En ändring av avtalsvillkoren är emellertid tillåten, om behovet av ändringen föranleds av ändringar i lagstiftningen eller myndighetsbeslut.

Teleföretag får förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren måste på konsumentens begäran hävas kostnadsfritt när anslutningsavtalet upphör, dock senast två år efter att anslutningsavtalet tecknats.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Kommunikationsverket kan genom sitt beslut ålägga ett teleföretag eller en leve-

Gällande lydelse

att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster teleföretaget tillhandahåller.

I beslutet skall anges vilka uppgifter som skall offentliggöras och på vilket sätt de skall offentliggöras. Uppgifterna kan bland annat gälla leveranstid för anslutningar, fel-frekvens per anslutning och tid för reparation av fel.

91 §

Prioriteringsfacilitet och prioriterade anslutningar

Med prioriteringsfacilitet avses en sådan egenskap hos en telefoncentral och en växel som anslutits till den samt ett serietelefon-system som gör det möjligt att ge telekommunikation från vissa anslutningar i ett fast telefontät företräde framför telekommunikation från andra anslutningar eller nummer. Prioriteringsfaciliteten får endast användas under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen samt vid störningar under normala förhållanden.

Telefoncentralerna i fasta telefontät skall utrustas med prioriteringsfacilitet.

Teleföretagen får inte bjuda ut prioriterade anslutningar till allmänheten.

Kommunikationsministeriet fastställer de användargrupper vars anslutningar prioriteras på det sätt som avses i 1 mom.

Föreslagen lydelse

rantör av nummerupplysningstjänster en skyldighet att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster företaget tillhandahåller.

I beslutet skall anges vilka uppgifter som skall offentliggöras och på vilket sätt de skall offentliggöras. Uppgifterna kan bland annat gälla leveranstid för anslutningar, fel-frekvens per anslutning, tid för reparation av fel, *uppkopplingstid, svarstid för nummerupplysningstjänsten och fakturerings korrekthet.*

91 §

Prioriteringsfacilitet och prioriterade anslutningar

— — — — —
Om användningen av prioriteringsfaciliteten under undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen bestäms genom förordning av statsrådet. Kommunikationsverket beslutar om användningen av prioriteringsfaciliteten vid störningar under normala förhållanden.

118 §

Skyldighet att höra parter

I lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) föreskrivs i övrigt om myndigheters skyldighet att höra parter.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av något annat lagrum än 16–20 § eller 126 § 4 mom. får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20 § och 126 § 4 mom. samt beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Kommunikationsverket kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

118 §

Skyldighet att höra parter

I förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs i övrigt om myndigheters skyldighet att höra parter.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av något annat lagrum än 16–20 § eller 126 § får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. *Ett beslut av kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.*

Ändring i beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20 § och 126 § samt beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Ett beslut av Kommunikationsverket skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

138 a §

Elektronisk delgivning av Kommunikationsverkets beslut

Kommunikationsverkets beslut kan med en parts samtycke delges med elektronisk post. Beslutet anses ha delgivits då parten sänder till Kommunikationsverket en kvittering om att meddelandet har lästs.

Om en part i ett i denna lag avsett förvaltningsbeslut har lämnat Kommunikationsverket kontaktinformation som är väsentligt bristfällig eller felaktig eller inte har anmält väsentlig kontaktinformation, och om denna information inte heller senare blivit rättad eller kompletterad och delgivning av beslutet inte av denna orsak är möjlig på annat sätt än som en i 62 § i förvaltningslagen avsedd offentlig delgivning, kan Kommunikationsverket delge beslutet även genom att publicera ett meddelande i ärendet på sina webbsidor. Ett beslut anses ha delgivits en månad efter det meddelandet har publicerats. I meddelandet skall finnas uppgift om när publicering skett och när beslutet anses ha blivit delgivet. Kommunikationsverket skall i övrigt iaktta vad som bestäms i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagens 70 § gäller dock bara tre år från ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
